

Nepriklausoma Lietuva

Independent Lithuania

NR. 40 (183) KAINA 10 ct.

MONTREAL, 1950 m. SPALIS - OCTOBER 12 d.

PRICE 10 c. X META!

NAUJA KOMUNISTŲ AGRESIJA TIBETE IR INDOKINIOJE

JUNGTINIŲ TAUTŲ ORGANIZACIJA NUTARĖ KOREJĄ SUJUNGTI. SVARSTOMAS PASAULINIS TAIKOS IŠLAIKYMO IR JTO KARIUOMENĖS SUDARYMO KLAUSIMAI. EUROPA TURĖS 45 DIVIZIJAS.

Praėjusi savaitė Jungtinių Tautų pilnatyje atžymėta pasaulinės prasmės nutarimais. Visų pirma JTO

Korejos klausimą išsprendė pagrindinai.

Koreja turi būti išlaisvinta, su jungta į vieną demokratine respubliką ir saugi nuo bet kokios naujos agresijos. Kad SSRS ir kom. Kinija nesijaudintų, JTO užtikrino, kad jos jėgos neperžengs nei Rusijos, nei Kinijos sienos. Kai tikrai bus baigtas karas, karinės jėgos apels Koreją. Visam Korejos reikalui sureguliuoti yra išrinkta speciali komisija, kurią sudaro Čilės, Olandijos, Pakistano, Filipinų, Turkmėnų ir Siamio atstovai. Prieš šį istorinį reikšmės nutarimą balsavo Rusija, Ukraina, Baltudija, Čekoslovakija ir Lenkija, susilaikė nuo balsavimo Egiptas, Sirija, Irakas, Libanas, Jemenas, Indija ir Ju goslaviija, o už balsavo 47 valstybės ir visų 59 valstybių. JTO nutarimas jau vykdomas.

Antras nepaprastai svarbus JTO nutarimas yra

nustatymas tarptautinio kolektyvinio saugumo priemonių.

Septynios valstybės — JAV, DB, Prancūzija, Kanada, Filipinai, Turkmėnija ir Urugvajus — įnešė pasiūlymą, kad tarptautiniam saugumui palaikyti yra reikalingos kolektyvinės, JTO mastu, priemonės, kurios sudaromos taip, kad kiekviena JTO valstybė laiko atskirą, moderniai ginkluotą, kariuomenės dalinį, kuris kiekvienu metu, JTO pareikalavus, galėtų stoti į kovą. Be to, kadangi Saugumo Taryboje, kuri sprendžia Saugumo klausimus, veikia veto teisė, tai tuo atveju, jeigu kilus karui, kas nors panaudotų veto teisę prieš agresoriaus suvaldymą, tai per 24 valandas turi būti sušauktas JTO pilnatis posėdis ir skubiai išspręstas agresoriaus — užpuolėjo suvaldymo priemonės. Už šią rezoliuciją jau pasisakė Australija, Jugoslavija ir kt. Tai bus antras istorinis nutarimas.

Trečias istorinis nutarimas

Europai ginti nuo Rusijos užpuolimo sudaroma bendra Europos gynimo kariuomenė.

kuri bus vienoje vadovybėje ir sudarys 45 divizijas, apginkluotas moderniausiais ginklais. Ryšium su Europos Saugumo klausimu, JAV vyr. komisaras V. Vokietijoje McCloy pakartotinai išdėstė JAV, DB ir Prancūzijos ministerių ir 12-ikos Atlanto paktą dalyvių nutarimus, kad užpuolimas V. Vokietijos ir vakarinių Berlyno sektorių, bus laikomas užpuolimu visos vakarų Europos. Tai yra tvirtas išspėjimas, kad jeigu Sovietai bandytų užpulti

ar tiesiogiai, ar per vad. rytinę Vokietiją, tai būtų laikoma visos vakarų Europos užpuolimu ir tam užpuolimui vakarų Europos kariuomenė jau priešinsis karo priemonėmis.

Bet ar tai gali Sovietus atbaidyti? — Ne. Nes Sovietai be užpuolimų ir karų gyventi negali. Tikrai užpuolimai juos saugo nuo vidaus suirėčių. To dėl koks bebūtų vakariečių pasirošimas, karas neišvengiamas. O kad taip yra tikrai, parodo paskutiniai faktai. Kai paaiškėjo, jog Korejos klausimas jau išspręstas, Sovietai pradėjo du naujus karus: jau karu užpulta ir Tibetas ir Indokinija. Sovietai dar pasinaudojo JTO nesusiorganizavimu.

(k.)

SOVIETŲ ŠPIONAŽO TINKLAS JUOSIA ŽEMĖ

Mūsų bendradarbio Berlyne.

Michailo Popovo „Echo der Woche“ savaitraštyje paskelbtomis žiniomis, rusų zonoje šiuo metu dirba 80.000 šnipų rusų špionąžai. Jie įkinkyti dabar vykstančio valymo darbe, jiems pavestas visiškai rusų zonos nuo pasaulio izoliavimas ir steigimas stiprių špionąžų centrų R. ir V. Vokietijoje.

MVD špionąžai Vokietijoje vadovauja Fuerstenburge „re ziduojas“ generolas Pulkina. Rusai špionąžo tikslams metams skiria 400 milijonų dolerių, ir 35% šios sumos eina per gen. Pulkino rankas. Be minėtų šnipų, zonos gyventojus seka 45.000 emvedistų.

Užsieny karinių ir politinių špionąžų vykdo rusų pasiuntinybės, konsulatų, prekybos atstovai ir panašūs. Dėka amerikiečių „atvirumo“, rusų bendrovė AMTORG nukopijavo žymų skaičių JAV-bių pramonės, chemijos ir karinės srities išradimų patentų.

Stiprūs špionąžo centrai veikia rusų satelitinėse valstybėse, bet stipriausi veikia Ženevoje, Šveicarijoje. Ten jau iš karo metų špionąžai vadovauja nepaprastai sumanus Aleksandras Rado, save vadinąs „Raudonąja trijulė“. Rado yra svarbiausias rusų špionąžo šūlas Europoje. Per jį siūlai tiesiasi net į JAV, Kanadą ir Meksiką. Karo metu Rado Vokietijoje buvo įsteigęs „Raudonąją koplyčią“, prie kurios jam pasisekė pritraukti aukštus vokiečių karininkus.

Rado sumanymu rusams pavyko iš JAV paglemžti nemažą atomo paslapčių, kas rusams sudarė atomo bombos gamyboje kartinį akmenį.

„Raudonosios trijulės centrai — „Liucija“ Lucernoj, „Sissi“ Berno mieste ir „Abramson“ Zenevoj — tiesioginiai susisiektis su rusų agentu Rabinovičium Montrealy.

„Rytų Europos pavergtų tautų, ypač Lietuvos, Latvijos ir Estijos naudai.

Žinomas amerikietis publicistas, prof. James Burnham savo paskaitoje tarp kitko griežtai pasisakė prieš tuos „natūralistus“, kurie Europą ragina nesidėti nei su rytais, nei su vakarais, o likti neutralė. Ar galima Baltijos ir kitus Rytų kraštus šalta širdimi palikti besiginčijantiems rivalams ir ar joks lenkas, čekas, estas, latvis, arba lietuvis, joks serbas, rumunas, vengras, joks rytų vokiečiai ir joks ukrainietis neturi turėti teisės Europos problemų svarstyme savo žodį tarti? — klausia Burnham. Ir to liau: Kol komunistų teroras tęsiasi, negali pasaulyje būti jokios taikos. Tik išlaisvinimas gali išgelbėti. „Išlaisvinimas visos Europos,

išlaisvinimas Vakarų Europos nuo komunistinės partijos slogučio, išlaisvinimas Rytų Europos nuo komisarų, Raud. armijos ir NKVD“.

R. Loewenthal (Anglija) savo paskaitoje apie laisvę ir pasaulinių didžiųjų valstybių t. k. statė klausimą: Ar galime mes apsiprasti su Rytų Europos netekimu ir ar galime atsižadėti paramos tų vyrų ir moterų anapus geležinės uždangos, su kuriais mus sieja bendri siekimai? Ar yra iš visos mums prasmė čia Berlyno kongrese kalbas sakyti, jei nesame išsąmoninę fakto, kad šita vakarų tvirtovė tik tuomet turi prasmę, kai tikime, kad Rytų Europa ir Rytų Vokietija kurią nors dieną vėl bus laisvos? Bet maža kalbų, reikia tik rūpų pastangų.

ALT keturių komisijai yra pavedęs sudaryti bendradarbiavimo kolegijos statutą. Kiek tenka nugirsti, ALT nori galimai daugiau pritraukti asmenų, galinčių ir mokančių dirbti Lietuvos valstybės atstatymo darbą. Tokia bendradarbiavimo kolegija imtųsi nagrinėti įvairius klausimus, kurie yra susiję su Lietuvos valstybės atstatymo problemomis, ar tvarkyti su tuo klausimu susijusius įvairius reikalus. Į tą darbą, ALT viršūnei vadovaujant, jos pavestiems klausimams risti būtų įtraukti įvairių gyvimo šakų specialistai, žinovai.

Kai kas klaidingai įsivaizduoja ALT uždavinius. Todėl kartais į ALT kreipiamasi tokiais reikalais, kuriais jis visai nesiūpina, arba jam daro bereikalingus priekaištus, kodėl jis vėlu atkita klausimu nesirūpina. ALT yra organizuota tik vienam mūsų gyvybiniam klausimui — Lietuvos valstybės atstatymui.

Mūsų Čikagos bendradarbio.

tų darytina. Tai tokie ALT uždaviniai.

Tenka spėti, kad jei bus prie ALT sudaryta tokia bendradarbiavimo kolegija, gal ji čia saugytų kitus klausimus netiesiogiai palies ir tuo pačiu ALT darbą palengvins ir jam daug kur padės. O viso to veikimo būtinas pagrindas tai lėšos ir vėl lėšos. Galime tvirtinti, kad šios vasaros atostogoms pasibaigus, Čikagos lietuvių gyvenimas pasidarys įvairesnis, tur

POLITINIS VEIDRODIS

Pagal naujausį NEWSWEEK periskopą.

RAŠO BR. AUŠROTAS

Susirūpinimą kelia sąjungininkas.

JAV ambasadorius Korejoje p. Muccio paskutiniu metu sugaišo daug laiko, bandydamas sulaukyti nuo išsišokimų Korejos prezidentą p. Syngman Rhee. Rhee tapo savanaudiškas, reikalaujamas apsaugoti jo politinę padėtį namuose.

Ko raudonieji nustojo

Dabar, kada Korejos raudonieji nustojo šios progos, JT gen. sekretorius Trigve Lie pasako, ko jis negalėjęs nepaprastai prieš kokiąs dvi savaites, bijodamas jiems pakišti šią idėją: jeigu š. korejiečiai būtų telegrafavę, kad priima ST reikalavimą atsiimti už 38 lygiagre

tės, tada visas klausimas dėl 38 lygiagrečios peržengimo būtų grįžęs į ST, kur Malikas turi veto teisę. Korejos politinė strategija, kuri dabar yra negalima vetuoti ST pilnatis susirinkime, tada būtų susikryžiavusi.

Stiprinama namų apsauga.

Amerikos oro jėgos skuba su planais parengti 20 naikintojų grupių, kurios gintų kontinentinę Ameriką. Naikintojai būtų sugrupuoti netoli „kritiškų taikinių“, kaip Čikaga, Detroitas, Pittsburgas ir atominių bombų fabrikai. Prieš Korejos karą, karo aviacija ši darbą buvo palikusi 24 tautinės aviacijos grupėms.

Raudonomis lempoms nebus žibalo.

Britanija turinti įrodymų, kad nežūrint Raudonosios Kinijos spaudimui, Rusija nesiunčia pakančiamai žibalo Kinijai, po to, kai Anglija nutraukė savo tiekimus. Praeityje 90% į Kiniją importuojamo žibalo atėdavo iš Vakarų.

Jis buvo ten

Čia yra mažai kam žinomas Anglijos min. pirmininko pasisakymas, dėl JAV atsispašymo už nelaimingą britų dalinių bombardavimą Korejoje. „Aš esu buvęs aktyvioje tarnyboje ir žinau, kad tokios klaidos galinčios įvykti“, pasakė Attlee. Mezopotamijoje, vienoje kautynėse 1916 m. kapitono Attlee kuopa buvusi apšaudyta britų artilerijos užvertiamosios ugnies. Britų sviedinys sužeidė Attlee ir jis šešerius mėnesius buvęs išvestas iš rikiuotės.

Maistas kalba garsiai.

Tito turi stiprų argumentą, prašydamas JAV maisto paramos, žiūrėdamas į nepasisekusį derlių, kuris gresia badu. Vengrija taip pat buvusi sausrų lygiai paliesta ir ligi dabar Rusija nieko nepagelbėjusi. Amerikos žingsnis padėti baduojančiai Jugoslavijai, prieš pajudinant Sovietams, galis turėti milžinišką įtaką, nukreipdamas plačiasias Balkanų mases nuo Rusijos. Ir priešinągi būtų tie sa, jeigu Sovietai veiktu, o JAV susilaikytų.

Kur yra Ana?

Rumunijos užs. reikalų ministro Anos Pauer likimas li gi labar yra dengiamas paslapties Rumunijoje esantiems diplomatams. Jos niekas nėra matęs nuo liepos mėn., po to, kai pasklido gandai, kad ji patekusi Politbiuro nemalonė. Jos vardas yra įtartinau neminimas sąrašė „Sovietų-Rumunų Draugystės Mėnesio“ globojančių asmenų tarpe. I visus pasiteiravimus Rumunijos užs. reikalų ministerija atsakanti, kad ji „esanti atostogose“.

NAUJAS ALT PASITVARKYMAS

Mūsų Čikagos bendradarbio.

kūrimo reikalui. Jos uždavinys suburti tam reikalui visus JAV lietuvių, Lietuvos žmonių padėti kovoti už savo žemės laisvę. ALT, kaip JAV piliečių organizacija, turi galimybes ir JAV vyriausybės įvairiomis progomis priminti Lietuvos valstybės reikalą, netiesiogiai okupaciją ir tuos žiaurumus, kurie okupantų ten vykdomi. ALT ne tik vyriausybės sferose tą reikalą primena, bet kartais sugestionuoja, kas bū

simams risti būtų įtraukti įvairių gyvimo šakų specialistai, žinovai.

Kai kas klaidingai įsivaizduoja ALT uždavinius. Todėl kartais į ALT kreipiamasi tokiais reikalais, kuriais jis visai nesiūpina, arba jam daro bereikalingus priekaištus, kodėl jis vėlu atkita klausimu nesirūpina.

ALT yra organizuota tik vienam mūsų gyvybiniam klausimui — Lietuvos valstybės atstatymui.

Mūsų Čikagos bendradarbio.

tų darytina. Tai tokie ALT uždaviniai.

Tenka spėti, kad jei bus prie ALT sudaryta tokia bendradarbiavimo kolegija, gal ji čia saugytų kitus klausimus netiesiogiai palies ir tuo pačiu ALT darbą palengvins ir jam daug kur padės. O viso to veikimo būtinas pagrindas tai lėšos ir vėl lėšos. Galime tvirtinti, kad šios vasaros atostogoms pasibaigus, Čikagos lietuvių gyvenimas pasidarys įvairesnis, tur

(Nukelta į 8 pusl.)

Nepriklausoma Lietuva

INDEPENDENT LITHUANIA

Redaktorius Jonas Kardelis

Redaguojama bendradarbiaujant Redakcinei Kolegijai.
3A Fourth Ave., Ville Lasalle, Montreal, P. Q., Canada
Telefonas: TR. 9735

Prenumerata metams:	Yearly Subscription Rates
Kanadoje	\$ 4.00
Užsieny	4.50
Australijoje	5.00
Teksto eilutė	15 ct.
Adresų pakeitimai 25 ct. (smulkiais pašto ženklais)	
Ilgalaikiai skelbimai, pagal susitarimą gauna nuolaidų.	

Pačiu didžiausiu reikalu

SKELBIAMAS TRIJŲ MĖNESIŲ VAJUS.

Ji visi žinome. Apie jį kasdien kalbame ir dėl jo sielojame. Trumpai sakant, tai yra lietuvių tautos laisvės ir Lietuvos išlaisvinimo reikalas.

Tačiau maža yra kalbėti ir maža sielotis, bet reikia ir konkrečių darbų. Lietuvos išlaisvinimo reikalams yra būtinos lėšos, nes yra daug įvairių veiksmų, kurių be lėšų negalima nuveikti.

Lėšų telkimui yra specialus fondas — Tautos Fondas, kurį tremtyje veda VLIK'o ir jo vykdomosios Tarybos skirtas valdytojas prof. J. Kaminskas, o Kanadoje to Fondo įgaliotinis yra Marija Arlauskaitė ir Leonas Girinis.

Dabar Tautos Fondo Valdytojas prof. J. Kaminskas yra susirūpinęs fondo pastovumu ir pajėgumu, nes artinasi lemiamieji laikai. Štai ką apie Tautos Fondą sako prof. J. Kaminskas: „Tautos Fondas yra mūsų rezistencijos sukurtas įrenginys kovai už Lietuvos išlaisvinimą. Tai yra svarbiausias tai kovai vesti mūsų ginklas, be kurio visos mūsų didžiausios pasisąsventimo žadamos pastangos dažnai liktų be realių pasiekimų. T. Fondas yra tylus, bet ištikimas mūsų kovos palydovas, be kurio pati kova būtų neįmanoma, kaip negalima yra kūno gyvybė be pastoviai ir pakankamai stipriai plaukiančios širdies“.

Šitam nepaprastai svarbiam reikalui, kaip paskelbė Kanados Tautos Fondo įgaliotinė p. M. Arlauskaitė, darydama metinę apyskaitą, Kanados lietuviai per metus teaukavę tikta po 15 centų. Nėra kas ir sakyt, kad tai visiškai nepakankama. Todėl M. Arlauskaitė ragina Kanados lietuvių susirūpinti šią spragą pataisyti. O Tautos Fondo Valdytojas prof. J. Kaminskas siūlo ir būdus:

„Pastovios T. Fondo pajamos vienu būdu tegali būti patikrintos — pastoviu savanorių, bet kiekvienam lietuviui moraliai privalomu, apsidėjimu Lietuvos išlaisvinimo reikalui. Senosios mūsų emigracijos tolimesnė parama yra jos geros valios reikalas. Bet mes — naujieji emigrantai — bėgdami iš Lietuvos, palikome kraštą tokiu momentu, kada na mie likusi tauta ryžosi iki galo išeiti kruviną Golgotos kelią. To mes neturime teisės niekuomet užmiršti, juoba, kad dabartinė tikrovė prašo skaudžiau sius numatymus. Ir jei norime pateisinti savo buvimą laisvuose Vakaruose, patikrinti sau

teisę grįžti išlaisvintam Tėvynei su savigarbos pajautimu, turime viską daryti, kas mums pajėgu, kad ir čia, jaustumės mūsų tautos kovų dalyviais.

Tuo neatsisakomos pareigos pajautimu VLIK-as ir V. Taryba remia savo finansinį planą parūpinti T. Fondui reikalingas lėšas. Jos turi būti parūpintos ilgesniam laikui, nes net ginkluoto konflikto atsitikimu, niekas mūsų nežino, kaip ilgai karas užsitęstų. Bus dar sunkiau, jei Vakarai nebus greitai Sovietų išprovokuoti imtis prieš juos ginklo. Ir dėl to pastovus ir nedelsiamas apsidėjimas T. Fondui remti yra mums griežtas būtinumas. Kiek mokėsime jį įgyvendinti, tiek bus patikrinta svarbiausia sąlyga Lietuvos laisvei ginti. Finansinis VLIK'o ir V. Tarybos planas skiria kiekvienai mūsų emigracijos kolonijai jos kasmetinę įnašą į T. Fondą sumą. Jei nestigsime nuosirdaus pasiryžimo, jos nebus sunku pastoviai mobilizuoti“.

Todėl, ryšium su tuo atsišaukimu, Kanadoje skelbiamas trijų mėnesių vajus Tautos Fondo reikalui. Vajus vyksta spalio, lapkričio ir gruodžio mėnesiais. Visos Kanados lietuvių organizacijos ir pavieniai tautiečiai kviečiami šio vajuos metu įsijungti į Tautos Fondo tokia forma, kokia kas sugebės.

Būtų labai gerai, kad organizacijos sudarytų tautiečių sąrašus, kurie pasižada kas mėnesį mokėti pačių jų išpareigojamą pastovią Tautos Fondo auką, nors ir nedidelę. Tai būtų geriausia. Bet jeigu kas ne sugebės to padaryti, kad būtų suruoštos specialios tam reikalui rinkliavos — subvumuose, specialiai tam surengtuose pobūviuose, arba aukų lapais apeinant butus ir Lietuvos laisvės labui surengiant viešas rinkliavas miestuose ir tuo būdu pasinaudojant bendram laisvės reikalui ir ne lietuvių duosnumu.

Kanados Lietuvių Tarybos šlyriai maloniai prašomi imtis iniciatyvos ir drauge su kitomis organizacijomis arba pavieniais asmenimis sudaryti, kur galima, specialius komitetėlius bei iniciatyvines grupes, kurios imtųsi Tautos Fondo vajuos akcijos.

Surinktus pinigus, prašoma siųsti Tautos Fondo įgaliotinė p. Marijos Arlauskaitės vardu, šiuo adresu: 6642 — 3rd Ave, Rosemount, Montreal, P. Q.

KLCT Sp. ir Inf. Sk.

A. A. DR. JONUI ELVIKUI

mirus, seserį

ONĄ IR ŠVOGERĮ DOMĄ ŠIURNAS

giliai užjaučiame ir kartu liūdimė.

E. T. Šiurnos ir V. L. Plečkaičiai.

Pavergtoje Lietuvoje

STEIGIAMIS DIDIEJI KOLCHOZAI

Visoje Tarybų Sąjungoje stambiųjų pramoninių žemės šiuo metu vykdomas didžiulis ūkių arba didžiųjų kolchozų kūrimas. Jau pereinama metais T. SRS žemės ūkio ir kolchozų ministerijoje įvykdyti žymūs asmeniniai pakeitimai, pašalinant, o kartais net suimant, se nuosius žemės ūkio vadovus. Naujieji emė jungti kelis kolchozus į vieną. Taip Maskvos srityje iš 6069 veikusių kolchozų tapaliko 1.570, kitaip ta-

Istorinių įvykių prisiminimai.

Rusija šeimininkauja pavergtoje Lietuvoje

Aš nuo stambiųjų istorinių faktų nuklystu ir bandau šiek tiek duoti šalutinių faktų faktelių, kurie, gal, kiek vaizdžiau pailustruos išgyventąjį laikotarpį.

Štai prisimena keli būdingi epizodai.

Pirmosios Sovietų okupacijos metu, ypač prasidėjus persekiojimams, gaudymams ir kšimas į kalėjimus žmonių, kaip kas tuoju susiprato ir pradėjo slapstyti. Pasireiškė net tūlas slapstymosi išraslingumas. Pav. atsargos generolas Grigaliūnas Glovackis apsimetė skerdžiumi ir kažkuriame dvare ganė bandą. Išsilaugino ilgą barzdą, apžėlė plaukais, apsisėlė ir atrodo kaip tikras Sovietų kolchozininkas. Norėdamas daugiau užsikonspiruoti, jis net ir nakvodavo su galvijais tvarte.

Kadangi dvarai, kiek jų dar buvo lietuvoje, iškart buvo paversti sovchozais ir jiems valdyti buvo paskirti sovietiniai komisarijai, tai dvaro komisaras, kuriame piemeniu buvo generolas, šį laiką idealiu piemeniu. Jis nuolat prie galvijų, nuolat juos prižiūri ir net miega su galvijais.

Ir ką manote? Ir čia užsikonspiravusiam generolui susidarė dėl to jo piemeniško stropumo pavojus. Komisaras savo piemenį valdžiai pradėjo

piršti kaip pavyzdingiausį piemenį, kaip pirmūną. Girdi, — Tave reikia siųsti Maskvon parodon, kaip geriausį tarybinės Lietuvos piemens pavyzdį. Pirmūnas, stachano viečius tarybinė valdžia turi pagerbti.

Generolui, kaip sakoma, dėl tų pagyrų užrūgo viduriai. Lai mei netrukus prasidėjo karas ir ats. gen. Grigaliūnui Glovackiui neteko vykti į Maskvą — piemenų suvažiavimam. Nežinia, kuo būtų pasibaigusi jo ta kelionė: gal būtų atsivežęs kokią Stalino premiją arba ordiną, o, gal, ir atsidūręs Butyrkos kalėjime ar panašiai.

Kai karui prasidėjus, generolas sugrįžo į Kauną, daugelis jo nepažino, — tiek jis buvo pavirtęs „pūstelninku“.

Tūlas profesorius, kurio pavardės neminiu, nes jis tebėra Lietuvoje, kažkurioje bažnytėlėje buvo pasidares... varpininku. Apžėlė, apsisėlė ir toks nabagas ir „pakarnas“ buvo, kad jį daugelis vaizdavosi lyg kokią šventąją, kai senoje varpinėje jis tampė varpų virves. Ir jis laimingai praleido pirmąją okupaciją ir išdrįso pasilikti antrajai. Deja, dabar varpininku jau sunkiau būti.

Pirmosios okupacijos metu Sovietai mažai tekludė bažnyčias,

tiksliai viršūnes paspaudė: atėmė

Vajus „N. L.“ būstinei

„NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS“ NAMŲ STATYBOS VAJUS

SPAUDOS BENDROVĖS „NL“ NEĮTEIKTŲ AKCIJŲ SĄRAŠAS

Kaip praėjusiame „Nepriklausomos Lietuvos“ numery buvo paskelbta, „Nepriklausomos Lietuvos“ redakcija ir spaustuvė būtinai turi netrukus išsiskirti iš dabartinių patalpų ir, kad darbą galima būtų plėsti, turi būtinai įsigyti savo patalpas, nors ir kuklias. Tuo tikslu KLCT ir Spaudos bendrovė „Nepriklausoma Lietuva“ statybos reikalams paskelbė 2. — 3.000 dolerių vajų. Džiugu, kad eilė tautiečių jau tuoju atsiliepė ir jau prisiuntė pirmuosius „NL“ bendrovės šerų akcijų, statybos reikalams, pirmimus. Štai ir jų sąrašas:

1. Kęsgaila Step. ... \$ 10,—
2. Simonavičius J. ... 10,—
3. Jaspelkis Stasys ... 10,—
4. X. Y. ... 20,—
5. Mačionis Jurgis ... 20,—
6. Burksaitis Zigmas ... 10,—
7. Otto K. ... 10,—
8. Rukšėnas Gediminas ... 10,—
9. Jonelis Alb. ... 10,—
10. Kardelis J. ... 10,—
11. Ada Kavaliūnaitė ... 10,—
12. Gauda jau visa eilė pasizadėjimų, nors vajuos skelbimas dar nėra pasiekęs visų skaitytojų.

Ačiū pirmiesiems už skubų atsiliepimą ir maloniai prašome atsiliepti ir visus malonius „NL“ skaitytojus.

Sp. b-vė „NL“ ir KLCT.

Maloniai prašomi atsiliepti, nurodant tikslius adresus, šie asmens, pirkusieji Spaudos Bendrovės „Nepriklausoma Lietuva“ akcijas — šerus:

1. Barisaukas Jonas,
2. Kutka ar Kukta Stasys,
3. Petkevičius Jonas,
4. Vėrykis Petras,
5. Markauskas Stasys,
6. Grikenis Bronius,
7. Kazlauskas Vladas,
8. Rutkauskas Juozas,
9. Lasniauskas Vacys,
10. Zabaraukas Petras,
11. Stauskas Petras,
12. Visgirda Antanas,
13. Rimkevičius Jonas,
14. Seibutis Petras,
15. Augustinas Bronius,
16. Levandauskas Bronius,
17. Ignatavičius Bronius,
18. Miškauskas Marcellis,
19. Sungailienė Angelika,
20. Šiaudinis Albinas,
21. Papuška Petras,
22. Norkus Antanas,
23. Borisas Napoleonas,
24. Znotinas Bronius.

Visi čia suminėtieji maloniai prašomi prisiųsti savo adresus, kad galima būtų išsiųsti akcijas — šerus.

Sp. b-vė „NL“ Valdyba.

3A—4th Ave, Ville Lasalle, Montreal, P. Q.

Rašo J. Kardelis.

Kauno ir Vilniaus kunigų seminarijos namus, uždare teologijos fakultetą, atėmė likusias žemes reformos iš bažnyčių žemes, atskirus kunigus suėmė, (kad likusieji laisvi bijotų), bet bažnyčių dar nelietė. Aš bent negirdėjau, kad iš bažnyčių kur nors būtų buvęs padarytas klubas arba sandėlys. Gal li būti, kad ir tai kur nors buvo, bet man neteko apie tai sužinoti. Todėl ir varpininkai, kaip „špitolninkai“, dar galėjo būti. Kadangi tai buvo paskutinio rango parapijų pagalbinis personalas, daugiau „almužnos“, negu darbo žmonės, tai ir mažiausio jie dėmesio nepelnėdavo. Varpininko, mat, postas buvo pats neįdomiausias. Ir profesorius galėjo apie metus išsilaikyti nepastebėtas. Dabar jau kas kita Lietuvoje, nes komunistai išvystė visą savo partinę veiklą ir okupacija vyksta pilnu tempu.

Panašų slapstymosi faktų buvo ir daugiau. Kiti nuvykę į kaimą ir niekam nesirodydami, kiek pakeitė išvaizdą, galėjo slapstyti.

Sovietų santvarkoje didelę laimę sudaro tinkama.

Dėl sovietinės netvarkos daugelis žmonių išmoko gyvi persikelti į tolimes vietas, kur jų niekas nepažįsta; pakeitė pavardes ir jau galėjo gyventi. Ten ligšiol palyginti nesunku būdavo „pamesti pasą“ ir gauti naują kitą vardą ir pavardę.

Kaip pavyzdį sovietinės netvarkos, kuri pačios Maskvos „Izvestijos“ prieš kelis metus buvo aprašiusios, aš noriu suminėti būdingą faktą: Kažkoks avantiūristas sumanė pabūti dielios sov-tų kariuomenės vadu, juo pasiskelbė ir šiauriniame Kaukaze su didele pompa priėmė didelį raudonosios armijos paradą. Jis buvo labai iškilmingai priimtas armijos vadovybės ir pasirodė, kad tai apgavikas ir žulikas.

Dėl sovietinės netvarkos ir nuo nelaimių ir nuo mirties išsigelbėjo didelis ir mūsų tautiečių kiekis. Ir aš pats dėl tos netvarkos tiksliai išlikau neišvežtas į Sibirą, nors — ir dabar viešai galiu pasakyti, kad pirmosios okupacijos metu dirbau ramiai, galimu mokėjimu ir nieku nekenkiau, kaip ir absoliutinis daugumas lietuvių, kurie norėjo, kad Lietuvos darbo žmonės galėtų gyventi ir, be keliaklūpsčių, išspūstų štabų garbinimo, kuris kiekvienam kultūringam žmogui yra šlykštus ir nesuderinamas su elementarine žmogaus garbe, galėtų dirbti darbe.

Bet to komunistams nepakaiko. Jie vertė garbinti savo dievus diktatorius. Kas to nepadarė; kas nesutiko kapituluoti prieš partiją visu 100%; kas drįso pasilaikyti nors ir mažą kamputį širdyje savo jausmų, savo minčių; kas, pagaliau, kaip aš, atsisakė tarnauti žval-

žvalgyboje ir išdavinėti savo tautiečius, — tas jau aiškiai buvo pasmerktas ištremimui ir mirčiai.

Štai kodėl žmonės slapstėsi ir štai kodėl, artinantis antrajai okupacijai, pasitraukė į vakarus.

Tiktai pikta propaganda gali tvirtinti, kad vadinamieji D P yra vokiečių kolaborantai, naciai arba jų draugai. Atvirksčiai:

visi kolaborantai komunistų yra aukštai vertinami ir noliečiami.

O jų apskaičiavimas yra šis: kas bendradarbiavo su naciais, tas lengvai mokės bendradarbiauti ir su komunistais. Bet kiekvienas savarankiškas piliečio pasireiškimas sovietams nepriimtinas.

Atrodo, kad revoliucionieriai komunistams turėtų būti priimtinausi žmonės. O bet gi yra visai atvirkščiai. Mat revoliucionieriai (paprasta prasme) dažniausia yra žmonės turį savo galvas ant pečių, moką galvoti, svarstyti. O tokie komunistų partijai nepriimtini, nes komunistų partijai reikia žmonių, kurie klausos jos įsakymų, akiai klausos. Smegenys komunistams nereikalingi, nes smegenys yra individualūs, o jiems reikia trafareto, štampos. Štai kodėl ir vad. Suvalkiečių sukilimo dalyviai komunistų buvo vieni iš pirmųjų ištremti į Sibirą. Jie nukentėjo nuo vadinamojo „smetoninio“ režimo, jie nukentėjo, ir nepalyginamai žiauriau, ir nuo sovietinio režimo.

Taigi, komunistai nesąmonės rašo,

kai mums, tremtiniams, prikaišioja kolaboraciją su naciais. Mes naciams buvome opozicijoje; mes nacių okupacijos metu leidome pagrindinius laikraščius, kuriais kovojome su okupacija; mes suorganizavome visą pagrindinį sąjūdį prieš nacių okupaciją; mes gelbėjome, kiek galėdami, darbo žmonių apsaugą nuo deportacijų į Vokietijos pramonę; mes visais būdais priešinomės Lietuvos žmonių mobilizacijai ir siuntimui į frontą, ir mes daug kovojome už lietuvių tautos laisvę ir Lietuvos nepriklausomybę prieš bet kokią okupaciją, nors ji būtų ir Amerikos, kuria čia kai kas nori viltis.

Ne ir ne. Mes jokios okupacijos nepripažinome ir nepripažinsime, nors ir būtų idealiausias santvarkos, o ne kraugeriška ir vergiška, kokia yra sovietinė. Mes esame laisvi žmonės ir turime teisę reikauti laisvės. Štai mūsų nusištatymas, kurio nieku nepakeisime.

Ir štai šitokis klausimo pastatymas Sovietams yra nepriimtinas, todėl jie nuolat ir nuo lat gaudo ir tremia ir kalina Lietuvos žmones. (d. b.)

JUOKDARIAI...

Ką reiškia fanatinis aklumas.

Kaip fanatizmas yra pavojingas, parodo šis pavyzdys.

„Vilny“ tūla Pasaulakė piktinasi, kad „garsiojo“ Buchenvaldo koncentracijos stovyklos tarnautoja, kuri kankinusi žmones, nesušaudyta ar nepakartą, o pasodinta į kalėjimą.

Bet kodėl Pasaulakė nemato, kad ta Buchenvaldo stovykla ir dabar veikia ir komunistai joje dar žiauriau kankina žmones? Kodėl Pasaulakė geras ne tik tai odos lupėjas, bet nervų taisytojas ir milijonų žmonių žudytojas komunistinis Politbiuras ir jo vadas Stalinas? Kodėl Pasaulakė nieko nesako prieš tos pragaro stovyklos tolimesnį naudojimą žmonių kankinimams?

Štai ką reiškia aklumas, kurį daro fanatizmas.

„Donosčikais“.

„Vilnyje“ Jonikas piktinasi, kad kažkas komunistus įdaves policijai. Tuos įdavėjus jis vadina „donosčikais“, kaip bjauriu išdavikų žodžiu.

Tegul Jonikas peržiūri lais ir verčias. Montrealio komunistus, kurie,

kaip prisipažino pats „Liaudies Balsas“, įskundė „Nepriklausomą Lietuvą“ policijai.

Kaip gi čia išeina: ar vieni tai „donosčikai“, o kiti „pilietinė pareigą atlikusieji“?

Ne tik „donosčikai, bet ir melačiai.

„Vilnis“ 194 nr. apie komunistų pikietimą Montrealy įdėjo visą puslapį melų. Štai ką jie rašo: „Yra žmonių, kurie, sakoma, matė, tik keliomis minutėmis prieš Vilimo užpuolimą, Kardelį stovint prie garsia kalbio miške. O kada misteriškas balsas pasigirdo pulti, tai S. Vilimas buvo užpultas ir žiauriai sumuštas.“

Taigi, „progresyvieji“ ne tiksliai donosčikai, bet ir melagiai, nes bent penki šimtai žmonių matė ir girdėjo, kad Kardelis, ne miške, bet visų akių vaizdoje prašė lietuvių nesutepti savo rankų komunistų pri girdyto ir užsiundyto žmogaus prisilietimu. Tai yra visiems žinoma. Bet komunistams tiesa nereikalinga, — jie tik melo.

Mandrapypkis.

LIETUVIŲ SU LENKAIS SANTYKIŲ KLAUSIMU

RAŠO ALBINAS VILNIŠKIS

Mūsų spaudoje šiuo klausimu tikrai retokai teuztinkama pasisakymų.

Paviršutiniškai imant, daugumai mūsų turėtų atrodyti sa votiška normalu ir nelietistina tai.

Juk esame vienodose sąlygose: abi tautos yra netekusios nepriklausomybės, abiejų tautų tėvynėse siaučia tas pats ra donasis teroras, didelė dalis abiejų tautų yra tremty — iš eivijoje ir kenčia vienokius var gus. Ypač išeivijoje veik vi sur gražiai tarpusavy sugyvena, tautinių švenčių metu pasakoma kartais net šiltų žodžių ir tt. Kur nors išeivijoje — pasaulio kempelyje gyvenantiems abiejų tautų vaikams atrodo, turėpi: tik norėti dirbti ir su laukti, kad didžioji laisvojo pa saulio pabaisa — komunizmas būtų sutriuškintas, o tada išli kus visiems gyviems grįžti į savąsias tėvynes.

Mes lietuviai, tvirtai tiki me, kad tie mūsų broliai ir se sės, kurie grįš, jie grįš per sa vąjį Klaipėdos uostą ir pirma proga nuvyks į amžinąją sos tinę Vilnių.

Tačiau taip neatrodo mūsų buvusiems ir vadinamiems bro liams lenkams.

Kiek lietuviai yra tikri Vil nium ir dėl to savo tikrumo yra palikę tuo klausimu savotiš kai nerūpestingį, tiek lenkai, kokių pakraipų jie bebūtų, kaip tarpusavy besipeštų (ypač jų vadovybės), bet savo sienų klausimu visi yra palyginti la bai vieningi, nuoseklūs ir veiks mingi. Jiems vakaruose — Oderis - Neissė; rytuose — prieš karinės sienos: reiškia, su Vilnium ir Lvovu.

Lenkų tautos vadovaujantie ji veiksniai žino, kad laikas dir ba ypač Vilniaus klausimu jų nenaudai. Ten tėvynėje, pasak jų, „įsistiprinęs svetimas — lietuviškas gaivalas“, išeivijoje, ar tremty lenkai, susidurdami su lietuviais ir juos labiau pažindami, kaž kaip iš lėto tarsi persiorientuoja tuo klausimu.

Todėl kartkartėmis ir yra pa leidžiami tam tikri šaukliai, ku rių pareiga be kitų turimų spe cifinių uždavinių, ir šiuo Vil niaus klausimu pakurstyti, at naujinti tas laiko gydomas jų kaimynams žaizdas, sustiprinti savo tautiečių dvaisiskai, nu teikiant palankia jų egzilinės

vyriausybės vedamai net ir da bar... grobuoniškai politikai.

Štai neperseniausai ir čia Kanadoje visose žymesnėse vie товėse lankėsi Pilsudskio ipė dinio — Zaleskio vadovauja mos vyriausybės karinių pajė gų generalinis inspektorius ge nerolas Anders.

Mus lietuvius turi dominti vi sur jo pareikštas įsitikinimas, kad atgimsianti Lenkija, bet ry tuose be kitų vietovių, pami nint ir Vilnių.

Mes nuoširdžiai linkime len kų tautai atgauti Nepriklausomybę, tačiau reiškiam užuojau tą darantiems tokius pareiški mus trumparegiams politikams, kurie vistiek savo žodžio ne ištesės ir susikompromituos ir ne vien prieš savuosius...

Tokie pareiškimai mūsų per daug nenustebina. Savo šovinistinė, grobonišką veiklą len kai vėro visais galimais būdais ir galimomis priemonėmis.

Net ir komunistinė Lenkija, kuri yra atsisakiusi bet kokių pretenzijų į Vilnių, tačiau ir ta nors laivą pakrikština tuo var du, nors gatvę kokiam Šetėne ar Wroclawe pavadina Vil niaus vardu, o ką bekalbėti apie išeivijos ir tremties len kus.

Bediskutuojant su lenkais in teligents tuo klausimu, išryš kėja keletas charakteringesių tos jų užsispyrusios politikos niuansų. Lenkų visuomenė per mažai pažįsta mūsų Nepriklau somojo gyvenimo pasiektus lai mėjimus, jos gajumą. Lenkams ir dabar vaidenasi, kad Lietuva visai savarankiškai negalėsian ti gyventi; jei ji nesusedsianti su Lenkija, ji ir vėl pateksianti Vokietijos įtakon ir būsianti panaudota prieš Lenkiją; tad ar negeriau jai būti kartu su Lenkija? Juk tokia žavi mūsų bendra istorija esanti.

Kai taip galvojantiems pri menama mūsų santykių su Vo kietija eiga, Klaipėdos krašto klausimas, kaž kaip susigėdina.

Vilniaus klausimas, visi pri pažįsta, turėtų būti sureguliuo tas ir girdi Vilnius turėtų būti grąžintas Lietuvai, tik sąlyga, kad Lietuva būtų Federacijoje su Lenkija... nepaprasta meilė: niekaip negalima atsipalai duoti... nuo mūsų brolių.

Būdingas labai ir būsiančios Federacijos, kuri būtų užtva ra rytams prieš vakarus, supra timas.

Federaciją valstybių, manau visi išsivaizduoja, kaip lygių partnerių sąjungą, kurioje de rinama arba turima bendros ka rinės pajėgos, na užsienio poli tika bendra, muitų nėra ir dar visa eilė kitų tokios sąjungos atributų. Lenkai ją išsivaizduo ja, kaip sąjungą, tiesa, bet jo je jie privalo pirmuoju smūkiu groti. Bendrame parlamen te jų kalba ir tt., o vietose, sa ko, jūs galėtute turėti savival dą, mokyklas ir panašiai. Ma žai skiriasi nuo nacių laikų sa vivaldos ar panašios...

Be to, toji Federacija turėtų apimti būtinai lietuvius, len kus, gudus, ukrainiečius.

Juk, sako, jau 1920 mt. Pil sudskis svajojęs apie tokią Fe deraciją...

Jie net poetą Mickevičių ima pavyzdžiu tokiai ikūnytai Lei tuvos — Lenkijos sąjungai. Girdi, jis buvo tikras lenkas, o rašė: „Lietuva mano bran gi...“ Lietuva ir toliau galė ti vadintis Lietuva, tik... iš vardo.

Lietuva, girdi, praieity buvu si taip pat negausi savo skai čium, tačiau būdama labai ka ringa buvo išplėtusi savo val dymo ribas gana tolokai, o at silaikyti prieš kryžiuočius, kar tu ir jų amžinus priešus vokie čius, jai būtinai reikėjo unijos su Lenkija. Tas pats ir dabar turį būti.

Kai jiems primenama, kad lietuviai uniją su Lenkija laiką didžiausia praieities nelaime ir nurodoma visos lenkų pastan gos praieityje tą vargšę Lietu vą suvirkinti, kaž kaip netiki ma; per daug ta praieities ro mantika dar ir dabar gyvena ma... Labai jiems karti yra ta realybė, kad lietuvių tauta nors ir palyginti su jais maža, bet jiems yra mažiausiai... lygus partneris...

Nuo nelemtos 1920 m. spa lių 9 d., ką protingesnieji, nuo seklesnieji lenkai taip pat smer kia, iki 1938 m. kovo mėn. ul timatumo, neturėjimas diplo matinių ir kitokių santykių

tarp Lietuvos ir Lenkijos dėl užsispyrėlės Lietuvos, buvo di delė Lenkijos diplomatijai rakštis. Anuo metu, Lenkija tarptautinėje plotmėje norėjo vai dinti didelę, pasipūtusią — sva rią, na žinoma ir teisingą ro lę. Todėl pirma pasitaikiu sia proga, Lenkija ir pasisten gė jėga — grasinimu pašalinti tą rakštį, kluvinį iš kelio. Lie tuva šito pamiršti negalėjo ir negalės, tačiau praieityje blogu neatsimokėjo: Lenkijai nelai mės valandą ištisė pagalbos ranką, priglausdama ir gerai už laikydama dalį karių.

„Mielas per prievartą nebū si“, sako mūsų priežodis. Jei nori, kad kas tau būtų drau giškas, mažiausiai būk jai tei singas.

Lenkų tauta privalo atsimin ti, kad nebuvo pasaulyje tokio žmogaus, kad ir tikro krikščio nio, kuris jį apiplėšusiam va giui būtų nuoširdus ir niekuo dėtas.

Ko, ko, bet pasyvaus protes to, nepaduoti tokiam rankos niekas negali priversti, išsky

rus, žinoma, tik tą patį plėši ką...

Tas pats ir tarptautinėje plot mėje. Mes ištisėme ranką, bet per prievartą ir tol, kol jų pri pažinti vadovaujantieji veiks niai vadovaujai šia Vilniaus klausimo politika, tol turėtų ga lioti mūsų buv. Nepriklausos mos valstybės vyriausybės ves toji politika, pasyviojo boikoto, tiek, kiek ji pasikeitusiose są lygose nekludo mums pa tiems.

Vietovėse — pavieniai asme nys santykiaukime kaip žmo gus su žmogum, tačiau mūsų organizuotieji padaliniai turi rodyti tą pasyvųjį protestą. Kokia forma toki protestą reikš ti, turėtų spręsti nuosekliai ir apdairiai vadovaujantieji orga nai. Mes visada privalome sa vo poelgiuose išlikti kultūrin gi, tada mastas ir laipsnis sa vaine lengviau bus atranda mas.

Juk pasitaiko ir pavienio as mens gyvenime, ypač dabar iš eivijoje, kada nevisai kartais tei singam ar taktiškam bosui, jei jis yra inteligentas, parodyti jo kaip žmogaus ignoravimą, ne parodyti jam vidinės šilimos, tačiau kaip prieš viršininką bū ti paslaugiam, darbščiam ir sa žiningam, tai toks bosas daž niausia neiškenčia ir pirmas pasistengia sureguliuoti savo santykius: moraliai tu jį pri bloškai — tu laimėjai.

Tas pats ir lietuvių lenkų santykiuose. Kai lenkai pasi jus moraliai pribloškiami, o jie ambicingi, turim žinoti, yra, patys nujaus reikalą sunormuo ti san-kius ir atitaisyti broliams lietuviams daromą skriaudą, ki taip — mūsų būsianti siena tu rės būt nustatyta tokių tarptau tinių organų, kurių valios tu rės paboti ir lenkai.

Kad toks Būsiantysis Orga nas be didelio dvejojimo pripa žintų teisėtą ir amžiną mūsų tautos Nuosavybę, visi: imant nuo paveinio lietuvių, mažiaus ios organizuotos lietuvių gru pės iki Vyriausiųjų Mūsų Or ganų, privalome jau dabar net ir nemaža sparta ruoštis, auko tis, budėti.

SURASK NORS VIENĄ

naują skaitytoją, padė si padvigubinti „NL“ prenumeratorių skaičių!

Dailininkė Anastazija Tamošaitienė, kuri yra plačiai pagarsėjusi lietuviškais kilimais, aukštos meniškios vertės, Toronto tarptautinėje parodoje daugelio žiūrovų dėmesį traukė ir savo viešai dirbamu lietuviškų raštų audimo darbu. Kaip matome, dažnai ji buvo apgulta žiūrovų, kurie stebėjo jos darbą lietuviškoje staklėse. Ši „Nepriklausomos Lietuvos“ bendradarbio fotografo p. E. Gumbelevičiaus nuotrauka vaizdžiai parodo, kaip parodos lankytojai domisi dailininkės p. A. Tamošaitienės darbu. Bendrai, dailininkų pp. Antano ir Anastazijos Tamošaičių lietuviškais meniškais dirbi niais domisi ir visi lietuviai, nors gyventų jie ir Australijoje ar pietinėje Amerikoje. Neseniai p. Tamošaitienė ga vo užsakymų net iš Venezuelos.

laistai kitaip atrodo. Tada bu vo dar palyginti mažas, ne įrengtas, be patogumų, kurie yra dabar, miestas. Per tuos 45 metus, kai aš čia gyvenu, Montrealis padarė milžinišką pažangą: išsiplėtė, išaugo, iš gražėjo, išpatogėjo ir dabar jo regalinga ne palyginti su 1904 metų Montrealiu. Ir žmonės dabar visai kitaip jau atrodo. Viskas pasikeitė gerojone pu sen ir labai dideliu mastu.

P. Juškevičienė pasakojo ir pasakojo. Daug iš jos pasako jimų reikėtų užrašyti, ypač jos atsiminimų apie draugijas, or ganizacijas, kurias jau ir archy vų nelikę ir istorikui sunku bus ką atkurti, — bet apie tai, gal, kita proga. Tuo tarpu p. Mag dalenai Adomaitytei Juškevi čienėi-Miller didelės aciu ir už šias žinias.

Svarbu, kad iš jos pasakoji mo jau pradėdami apčiuopti ir pirmieji lietuviai imigravę į Ka nādą. Tenka dar teirautis apie seniau atvykusius, o jų, pasiro do, yra, tikrai dabar kiek sun kiau rasti, nes jie beveik nie kur nesirodo.

SU JONU SAVICKU VYKS TAME PAS POV. BRAKNĮ

Senieji montrealiečiai, p. Gri cius ir p. Rokas, daug man pri pasakojo apie Povilą Braknį, kuris esąs bene vienas iš se niausių Montrealio lietuvių. Esą jis daug žinąs apie pirmų jų lietuvių atvykimą į Kanadą ir pats esąs daug patyręs. P. Rokas dar pasakojo apie miru siųjų vaidinimą, kurį pats p. Braknys išgyvenęs. Tai, žino ma, net intrygavo jį pamatyti. Bet niekas iš jų nežinojo, kur gi Povilas Braknys gyvena. Esą kažkur tolimame Rose mounte, kažkur Molsono parke.

Bet kur? — niekas negalėjo tiksliai pasakyti. Bet gi liežu vis — geriausias kelrodis.

Verdune aš susiradau irgi seną jau tautietį Joną Savicką, kuris ieškomojo p. Braknio ad reso irgi nežinojo, bet žinojo, kur jis gyveno... prieš 15 me tų.

— Pavažiukim kurią die ną, gal gi rasime, — sako man p. Savickas. — Gal atpažinsiu tą vietą, kur jis gyvena.

Kai sutartą sekmadienio ry tą aš atskubėjau į Verduno Ave galą, kur gyvena p. Savic kas, jis buvo apsirėngęs ir ma nės laukė paupyje. Rudenįan ti saulutė švietė linksmai. Jos spinduliuose jau švitėjo įvai riųjų rudeniųjų spalvų atmai nom nusidažę medžių ir krūmų lapai. Tai buvo tas rudens me tas, kada spalvos ypatingai švelnios ir gražios. Ir Dzūki jos krašto žmogus, Jonas Sa vickas, jomis gėrėjosi, prisimi ndamas savo gimtojo Buro kų kaimo, Punsko apylinkėse, tėviškės vaizdus.

Mes, deja, turėjome pasukti per miesto centrą, kuris visiškai skiriasi nuo Šv. Lauryno upės paupio ir nutolti nuo gam tos vaizdų, nors Montrealis ir iš šios pusės yra geras — tu ri daug parkų ir gausią aug meniją. Iš ryto dar žmonių ju dėjimas nedidelis, todėl mums nesunku autovežimiuose susės ti greta ir pakeliui kalbėtis.

Turiu pastebėti, kad ligšiol aš turėjau pažinčių su pasitu rinčiais lietuviškais montrealie čiais. Ir labai malonu konsta tuoti, kad daugumas mūsų tau tiečių čia gyvena pasiturinčiai: turi savo namus, dažnai ir ne po vienus; kiti turi savo įma nių arba biznių, turi automobi

lių*) gerai apmokamų darbų, kuriais yra nusipelnę gerą var dą ir yra žinomi kaip kultūrin gi lietuviai. Tai labai gražus reiškiny, kuriuo nuoširdžiai galima džiaugtis.

Bet yra ir nelaimingesnių tautiečių, kurie turi sunkesni gyvenimą, ypač nemalonų sen atvėje. Šis faktas verčia la bai rimtai susigalvoti dėl tos dalies tautiečių likimo, sunke sių jų gyvenimo dienų. Šis faktas yra įrodymas to, kad mums, lietuviams, reikia vi siems susiorganizuoti į vieną didelę, o tuo pačiu ir pajėgią, organizaciją, kuri lygintų mūs ū gyvenimo trūkumus: iš vie nos pusės, padėtų tautiečiams tvirtiau įsikibti gyvenimo ge roves, rimčiau įsikurti, sustip rėti ir būti savarankiškais, o iš kitos pusės, padėti ir nelaimė se bei bėdose atsidūrusiems tautie čiams. Nelabai kuo bus gali ma pasididžiuoti, kad vienas ar kitas mūsų tautiečių turės vie nu ar kitu tūkstančiu dolerių daugiau arba vietoje vieno na mo turės du, bet labai bus ne malonu, kad vienas arba du tau tiečiai, dėl mūsų nesusiorgani zavimo, dėl mūsų nesolidaru mo, atsidurs skurde, varge, ir nelaimėje nesulauks mūsų bū tinos paramos. Tenelinksniu oja „progresyvieji“ pasakų, kaip laimingai žmonės gyvena Rusi joje arba sovietinėje Lietuvoje, bet tegul parodo jie patys, kad jų žodžiai yra ne tuščias ple palas; tegul savo veikimu įro do, kad jie moka aukotis visuo menės labui. Kur gi pasiauko jimo visuomenės labui įro dy mai?

Ir tokias mintis, bevažiudoda mi iš vieno Montrealio galo į kitą, su p. Savicku palietėme.

P. J. Savickas Kanadoje tu rėjo nelaimę, kad geležies fabrike, kur jis dirbo, viela jam pačiuo koją ir taip persmau gė, kad jis tikiai su lazdele da bar begali vaikščioti. Jo gyve nimas senatvėje ne be sunku my. Jis gyveną pas tūlą tautie tį rūsy. Būdamas tačiau nagin gas, dirba visokius medžio ir geležies darbus ir šiaip taip verčiasi kaip namų prievaizda.

Iš Lietuvos, kaip ir daugie lių lietuvių, kuriuos čia teko sutikti, jis yra pasitraukęs 1906 metais, revoliucijos įkarš tyje. Už 6 rublius, per žinomą papirkimų sienos vietą, jis perėjo iš Rusijos valdomos oku potos Lietuvos į Vokietiją ir nuvyko į Angliją, kuri, kaip dabar matyti, buvo mūsų tau tiečių, atvykusių Kanadon, lyg ir pereinamoji stovykla.

Anglijoje p. Savickas gyve nės ligi 1911 metų ir tais me tais persikėlęs į Kanadą. Čia apsigyvenęs Montrealy.

— Kodėl jūs kėlėtės iš Ang lijos į Kanadą, — klausiau p. Savicką.

— Anglijoje neįmanoma ge riau lietuviui prasikurti dėl an glų nacionalizmo. Anglas ir ge riausiam darbininkui ir specia listui kitataučiai neduos Angli jos geresnio, geriau apmoka mo darbo. Svetimtautis turi dirbti atliekamam ir pačius blo giausius darbus. Palaidijos visas viltis gauti geriau atlygi namo darbo, iš Anglijos teko keltis į Kanadą. Čia jau į dar bo žmogų kitaip žiūrima, ypač vėlesniais laikais. (d. b.).

* Dalis jų per nesusipratimą save vadina komunistais. Tai apgailėtinos tamsumo ir propa gandos aukos.

Kaip Kanadoje kūrėsi lietuviai

PASAKOJA MAGDALENA ADOMAITYTE-JUSKEVIČIENĖ

8.

— Pradžioje buvo tikrai ba žnytinė šv. Onos draugija. Ži noma, prie tokios draugijos vis os moterys nesidėjo, nes drau gijos ištatai reikalavo tūlių ba žnytinių išparcigojimų: regulia rios išpažinties ir kt. Nors ir tikinčias, bet laisviau galvojan čias ir nemėgstančias didelės re liginės disciplinos moteris v.s dėlto buvo didelė prasmė jung ti į bendrą lietuvišką darbą, pa sitarnauti tautai ir tėvynei, ku riams jo, nebuvo abejingos. Bi rutės draugija tokiu būdu susi darė skaitlinga, veikli ir yra iš varius gerą vagą, — sako p. Juškevičienė. — Mes turėjome vaidintojų būrelį, kuriam tal kino ir vyrai, kaip p. Mašnic kas ir kiti. Mes samdydavome sales ir rengdavome vakarėlius su vaidinimais. Vaidinome lietuviškus veikalus. Deja, man labai pritrūkus laiko ir vadovy bei atitekus ir neatydišias ran kas, draugija pakriko ir paga liau likvidavosi. Beje, draugi ja buvo veikli ir stipri, kol jo je buvo aukšta moralė. Tiesa, veikimo pradžioje klebonas kun. Kučas mus neigiamai įver tino, bet aš reikalą jam išaiški nau ir jis tačią mielai savo nuo monę pakeitė ir rimtai ją ver tino, net iėmė. Buvo ir socia listų kuopa, kuri permanentiškai tai atgydavo, tai vėl apmir davo. Tas pat atsitiko ir su pirmąja draugija — šv. Kazi miero, kuri dėl visokių neskian dūmų pirma prisijungė prie DL

K Vytauto klubo, o paskui ir visai išnyko.

— Montrealy buvo ir lietu viškų mokyklų?

— Taip. Buvo metų, kada veike net keturios mokyklos. Mokytojoms buvo dvi sešerys Bandžiūtės, Budrytė, Pranas Tautkus. Jie vedė anglų mo kyklas bet jose buvo dėstoma ir lietuvių kalba.

Vėliau mokė Marija Arlaus kaitė (ji ir dabar mokytoja) ir mano marti — P. Vilimaitė-Ju škevičienė. Lietuvių mažiau bu vo, bet mokyklos veikė ir bend rai buvo gana gyva lietuviška veikla. Kai prisimenu, kiek tai rūpesčių, darbo ir pasiaukoji mo reikėjo, — sako p. Juške vičienė-Miller.

— Tiesa, o kodėl Miller?

— Ta antroji pavardė atsi rado be mūsų valios. Kai ma no vyras nuvyko į Škotiją, tai ten, stojant jam į darbą, bosai negalėjo ištarti ilgos Juškevi čiaus pavardės ir į dokumen tus įrašė Miller pavardę, kuri jiems esą patogesnė ištarti. Taip ši svetima pavardė buvo įrašyta ir į dokumentus ir taip ligšiol yra.

— Kai grįžtame prie tos pra eities, idomu, kaip tada atrodė miestas?

— Labai prastai. Mums, atvykusiems, ir žmonės nepatiko. Atrodė, kaip čigonai. Juo di, nesiskutę, keistai apsiren gę, daugiausia tai buvo pran cūzai. O, ligšiol viskas nepa

„Ispaniškasis pasaulis“

Knygų pasauly.

RAŠO DR. G. I. ZIDONYTĖ.

Dr. A. J. Cronin. *The Spanish Gardener* (Little, Brown and Co., Boston, 1950).

Cronin'as, gydytojas ir rašytojas, kurio „Citadelė“ buvo išversta ir lietuvių kalbon, šiemet išleido naują romaną „Ispaniškasis Sodininkas“. Cronin'as rašo psichologinio realizmo romanus, kurių pagrindu yra nuolatinė blogio ir tyro, skaisčių jausmų kova. Šioje knygoje jis grakščia ir jautria plunksno pavaizduoja žmogaus savimeilės konfliktą su gimtuoju džiaugsmu gyventi.

Harrington Brande, USA konsulas San Jorže mieste, Ispanijoje, yra savo tuščios didybės vergas. Jis niekame kitame neranda pasitenkinimo, išskyrus savęs garbinimą. Niekas daugiau jam neegzistuoja, tik jo raštai, jo mintys, jo idėjos. Nesuprastas ir „neįvertintas“, ugdo savo širdy pagiežą pasauliui. Pamestas žmogus, nepakęslusis vyro egoizmo, jis su nepaprastu pavydu saugoja sau išmintą sūnaus prisirišimą ir meilę. Deja, ir tai jam nevyksta. Nei kalamos į galvą nesamos ligos (nusilpnėjimas... nervingumas...), nei tėvo slėgianti globa, nesulaiko jaunūčio Nicholas nuo veržimosi į gamtą, į pasaulį, nuo troškimo bendrauti su žmonėmis. Jis prisiriša prie jauno sodininko Jose, kuris savo vikrumu, jėga ir gera nuotaika užburiančiai jį veikia. Didžiausias jam malonumas — būti su savo geruoju draugu.

Brande, pajutęs sūnaus draugystę su Jose, jaučiasi lyg piktą geluonį igeltas. Pavydas ir neapykanta sodininkui palaipsniui išauga iki beprotybių ribų. Šias aplinkybes išnaudoja užkietėjęs piktadaris, Brande's tarnas Garcia, kurs savo veidmainystę ir pataikavimu buvo įsigijęs savo pono akys „superior fellow“ titulą. Šis apšokti iš traukinio ir pabėgti į jo kišenę Brande's brangenybes. Jose suimamas. Nepadedant nei jo senelio Pedro, nei vietos klebono prašymai pasigauti jaunuolio. Brande nesileidžia sujaudinamas. Kad ir ne būdamas tikras dėl Jose kaltumo, stengiasi užgniaužti sąžinės balsą savo ambicijos ir pergalės naudai.

Belieka vienas kelias nelaimingajam Jose išsigelbėti: važiant į Barceloną, teisman, iš-

šokti ištraukinio ir pabėgti į kalnus, ten kur syki su Nicholas žvejojo, prie seno malūno. Šis projektas su džiaugsmu paremia Nicholas, kuris savo gerojo draugo nelaimę labai skaudžiai išgyvena. Ir pats Brande, paaiškėjęs, kad Garcia yra policijos ieškomas, pradeda stipriai degti dėl Jose kaltumo. Bet jo išdidumas ir bėbė savimeilė, neleidžia jam savo žingsnio atšaukti.

Jose išvežamas į teismą. Tame pačiame vagone sėdi ir Brande. Važiuojant per kalnus ir Jose ruošiantis šokti iš traukinio, Brande staiga suvokia jo sumanymą. Akimirka jo širdy susikerta sąžinė ir ambicija. Pats gerai nesuprastas, ar Jose pabėgimui sukludytas, ar jį nuo pavojaus apsaugoti, Brande puola jį sulaikyti. Jose praranda pusiausvyrą ir šokdamas užsimuša.

Grįžęs sąžinės graužiamas namo, konsulas neranda nei savo tarno Garcia, nei sūnaus. Pirmasis apiplėšęs butą buvo pasišalinęs, Nicholas gi, paveiktas Jose nelaimės ir išsigandęs girtos Garcios siautėjimo, buvo pabėgęs iš namų. Kone išprotėjęs tėvas naktį važiuoja sūnaus ieškoti. Jis nujaucia, kur Nicholas galėtų būti. Auto mobilio prolektorai staiga apšviečia prie kalnų uolos prisiglaudusią jo sulysusią figūrą, ten, kur jis syki su Jose žvejojo ir dabar jo laukė, nežinodamas, kad savo gerojo draugo jis jau nebematys.

Veikalo pabaiga slėgianti. Sūnaus meilė vienišam tėvui visiškai nyksta. Nicholas tampa tylus, užsidaręs. Jo žvilgsnis nuolat krypta į stovintį ant jo stotelio motinos atvaizdą. Buvo jautęs Jose, kur jis jautėsi tikrai laimingi toj gausioj neturtingoj šeimoj, klausantis Jose pasakojimų apie jo motiną ir seserį, Nicholas apima nemaldomas ilgesys šeimyniškos šilumos. Nuolatinis nerimas jį lydi lyg šešėlis.

Ispaniškasis Sodininkas yra intensyvus veiklas, kuriame tragizmas neatsikriaunai siejasi su grožiu ir taurumu. Abi temos — tėvo pavydi, desperatiška meilė sūnui ir Nicholas su Jose švelni jaunatviška draugystė — yra pagaunantiai išvystytos ir pilnai išbaigtos. Tėvas — užsidaręs individualistas, nevykėlis gyvenime. Jo

Vytautas Kastytis

UTOPIJA

Ir vilkas ir ėriukas
Kartu iš to paties šaltinio geria
Ir geltonąs plaukais grakšti mergelė
Kaitroį įgytą troškulį malšina.
Skaidriam vandens sidabro atspindį
Ji sau gelsvas kasas šukuoja,
Ir vilkas ir ėriukas guli ties jos kojom —
Abu jie klausos pasakos mergelės:
Jos žodžiai šimtmečius iš miego kelia,
Skausmu priverčia sudrebėti širdis,
Kad kitados, Kūrėjo balso neišgirdęs,
Pasaulis barnyje piktam gyveno.
Ir kai jinai užbaigia savo žodžių meną,
Po kojom rauda vilkas ir ėriukas,
Ir jos jaunystės skruostu — ašara pratrūkus
Šaltinio atspindinį šaltan nurieda...

Nagu kramtymas

RAŠO PROF. DR. K. VALTERIS.

Dažniausia nagus kramto mokslo vidinės įtampos išraiška; vėliau jis virsta įpročiu. Viena tokių dvasinės įtampos priežasčių gali būti blogi tėvų ir vaikų santykiai. Vaikas jautriai pergyvena šeimos nedarumą ir ieško vienokios ar kitokios paguodos: ir didelė dalis randa ją nagų kramtyme. Vaikui augant, nagų kramtymo draudimas bei smerkimas iš tėvų ir mokytojų pusės didėja. Toks „persekiojimas“ verčia vaiką ieškoti kitokio pakaitalo, k. a.: lūpų, pieštuko bei plunksnakočio kramtymo, nagų bei nosies krapštymo ir net blogiausio veiksmo — rūkymo. O pats nagų kramtymas esąs pakaitalas draudžiamam pirštų čiulpimui.

Gausūs stebėjimai rodo, kad nagus kramtyti vaikai vyresni trejų metų amžiaus. Tokių „kramtytojų“ skaičius auga iki 7 metų amžiaus, o vėliau lieka pastovus iki brendimo pradžios — kada pasiekia maksimumą ir po to staiga krinta. Ir jei jaunuolis po 16 metų amžiaus dar tebekramto nagus, tai jau galima įtarti emocinį bei socialinį nesubrendimą ar net psichinį atsilikimą.

Nagų kramtymas yra žalingas ir kramtytojo burnai bei visam jo virškinimo aparatui (o tuo pačiu sveikatai) ir jo nagams. Juk panagėse yra gausūs šaltiniai įvairiausių nešvarumų, kuriuose tūno nesuskaitoma daugybė įvairių ligų bacilų, kurios patekė į burną, jau žino, ką toliau veikti. Kita vertus — nuo kramtymo neretai gaunasi panagių uždegimas, su randėjimas ir sudarkymas.

Psichologai ir medikai nagų kramtymo veiksmą laiko as-

savo pacientų dvas. kankinime. Autorius pats būdamas gydytojas ir gerai pažindamas savo luomo užkulius, jais bjaurisi ir nevengia atskleisti kai kurių šios profesijos atstovų sielos žemumą. Visi Ispaniškojo Sodininko veikėjų charakteriai idomūs ir įtikimi, nors ir gana savotiški.

Šis Cronin'o veiklas, kaip ir visa jo kūryba, dvelkia idealizmu, taurumu, ir ypatingai tinka jaunimui.

— Kas yra, sakyk?.. Aš visiškai nesuprantu, apie ką kalbi?

— Man skauda galvą, aš einu miegoti, — atsakiau. Ji emė ieškoti vaistų, bet aš pareiškiau, kad nereikia. Tada ji tarė:

— Aš miego dar nenoriu. Duok ką nors paskaityti. Kur yra praeitos savaitės „Tėviškos Žinių“ numeris?

Aš tylėjau... Kiek palaukusi ji tęsė toliau:

— Šiandien ponia Lapienė pasakojo, kad ten rašo apie naujai išleistą romaną „Bereikalingas sugrįžimas“. Sako ir autoriaus fotografija esanti. Ponia tiesiog juo susižavėjusi, o ligoninės sesutėi Anei, kažkas tą romaną jau prisuntęs. Skaitant net ašara nukritusi.

Plačiai pravėriau akis ir kelis kartus, lyg kažką baisaus nuričiau. Lyg šaltu vandeniu perpiltas, paskui atsiremiau į sieną. Man dingtelėjo mintis: kas pirma viskuo suinteresuota?

Tai sutvėrimai moterys... Gerai, teina viskas greičiau. Vistiek kartą turės išsi-spręsti.

Prieėjau prie knygos spintos, išemiau reikalingą laikraščio numerį ir padaviau žmonai.

Kiek pavarčiusi puslapius, išmeigusi akis į romano autoriaus fotografiją, tarė:

— Tas Antanas Savonis, labai panašus į amžinos atminties mano vyrą Leonardą.

Švelniai apkabinau jos počius ir glausdamas prie savęs tariau:

— Eugenija, tu neklysti...

Ji visa sudrebėjo ir sužiuro man į akis. Pamačiusi, kad mano veidas rimtas, lyg abejodama pasakytai žodžiais, pratarė:

— Kaip tai?..

— Visada įvyksta tas, kas turi teisę įvykti. Jis yra buvęs tavo vyras. Leonardas Šilkauskas, 1941 metų birželio 23 dieną sušaudytas ties Verkovu.

— Stepai, ar tai tau neskaudu tyčiotis iš manęs?

— Tu dar netiki?

Ja privedžiau prie lovos ir pasodinau.

Kai iš kišenės ėmiau raktą, aš jaučiau, kad mano ranka dreba.

Atrakinau stalo stalčių ir išemiau romaną „Bereikalingas sugrįžimas“.

Atversdamas viršelį tariau:

— Kieno šis rankraštis?..

Ji užsidenė rankomis akis ir nugriuvo ant pagalvės.

Aš atnešiau šalto vandens ir pakėlęs jos galvą, pridėjau stiklinę prie lūpų.

Ji intensyviai gėrė vandenį nė žodžio netardama. Man pasidarė geriau, kad ji neverkė.

Aš atsisėdau šalia ir žiūrėjau į jos akis.

Abomas Varnas kaip grafikas

IŠ TELESFORO VALIAUS PASKAITOS.

(Tąsa iš praeito nr.)

Adomas Varnas piešė ir ne politinių šaržų, kurių nemažai išspausdino 1919 metais lenkų kalboje Vilniuje leistame humoristui žurnale. Nemažai tokių šaržų išspausdino ir Kau ne leistame humoristiniame žurnale „Vapsva“, iš kurių pažymėtini: Galdiko, Šklėriaus, Gruodžio ir kitų kultūros darbuotojų šaržai. Be to, Balio Sruogos ir Viktoro Žadeikos parašytoje monografijoje „Kipras Petrauskas“, rodos buvo keturi Adomo Varno šaržai. Tarp daugelio įvairiuose leidiniuose išspausdintų šaržų, minėtinas atskirai šaržas — kompozicija „Vienuolika Dailės Apasūlų“. Šio kompozicijoj dailininkas atvaizdavo 1926 metų Kauno Meno Mokyklos pedagogų posėdį. Visi vaizduojamieji „apasūalai“ dailininko vykusiai pagauti, išgyventi, tūkri. Istikrųjų, juk tai ir buvo Adomo Varno tikrieji bičiuliai, kuriuos jis matydavo kasdieną, kas valandą, tai idėjos draugai — Šlapelis, Didžiokas, Kalpokas, Zmuidzinavičius, Galdikas, Šklėrius ir kiti. Įdomu, kad šiame šarže matome ir patį Jubiliatą ir tai skicuojantį savo kolegas... Iš šios grafines kompozicijos Adomas Varnas 1927 metais išvystė aliėjiniais dažais didelio formato dekoratyvinį kūrinį.

Nors trumpai, reikia sustoti ties jo darbo iliustracijomis Antano Smetonos knygai „Pasakytas — parašytas“. Šiuo atveju jau turime reikalą su Adomu Varnu kaip knygų iliustruotoju. Dailininko užmanytasis mėtai knygai maketas negalėjo būti pilnai realizuotas. Knygai jau mašinoj atsidūrus, iliustracijų — initialų ir vinjetų skaičius iš keturiasdešimt, turėjo pašokti net iki 120. Nežūrint nepalankių sąlygų, knygoje tilpusios, žinoma tik paties Adomo Varno sukuriosios, iliustracijos buvo nuotaikingos ir savišios.

Dailės leidiniui „Pirmasis Baras“ sukūrė labai vykusias keturias vinjetas įvairiems leidinio skyriams. Šalia jų, tame pat leidinyje, dailininkas davė su labai turtinga simbolika abu viršelius. Keturių vinjetų originalai vėliau buvo išgityti Čiurlionės Galerijos ir tuo pačiu susilaukė visišką kaipo grafikos kūrinių pripažinimą.

Adomas Varnas, be šaržų, litografijų ir knygų iliustracijų, yra nupiešęs dar ir daug ekslibrisų, kultūrinėms organizacijoms emblemų, didįjį Vytauto Didžiojo Universiteto antspaudą, be to pirmiesiems lietuviškiems lito banknotams — penkiems, dešimčiai, penkiasdešimčiai ir šimtui — projektus. Tarp daugelio įvairaus pobūdžio grafikos darbų, dailininkas yra padaręs ir apie 38 Lietuvos pašto ženklus, kurie pasižymi lietuvišku charakteriu ir tinkamai panaudotu mūsų ornamentu. Pašto ženklai daugumoje dekoratyvūs, skoningi ir filatelistų sferose tinkamai atstovauja anų laikų lietuviškuosius pašto ženklus.

Adomas Varnas, be šaržų, litografijų ir knygų iliustracijų, yra nupiešęs dar ir daug ekslibrisų, kultūrinėms organizacijoms emblemų, didįjį Vytauto Didžiojo Universiteto antspaudą, be to pirmiesiems lietuviškiems lito banknotams — penkiems, dešimčiai, penkiasdešimčiai ir šimtui — projektus. Tarp daugelio įvairaus pobūdžio grafikos darbų, dailininkas yra padaręs ir apie 38 Lietuvos pašto ženklus, kurie pasižymi lietuvišku charakteriu ir tinkamai panaudotu mūsų ornamentu. Pašto ženklai daugumoje dekoratyvūs, skoningi ir filatelistų sferose tinkamai atstovauja anų laikų lietuviškuosius pašto ženklus.

Adomas Varnas, be šaržų, litografijų ir knygų iliustracijų, yra nupiešęs dar ir daug ekslibrisų, kultūrinėms organizacijoms emblemų, didįjį Vytauto Didžiojo Universiteto antspaudą, be to pirmiesiems lietuviškiems lito banknotams — penkiems, dešimčiai, penkiasdešimčiai ir šimtui — projektus. Tarp daugelio įvairaus pobūdžio grafikos darbų, dailininkas yra padaręs ir apie 38 Lietuvos pašto ženklus, kurie pasižymi lietuvišku charakteriu ir tinkamai panaudotu mūsų ornamentu. Pašto ženklai daugumoje dekoratyvūs, skoningi ir filatelistų sferose tinkamai atstovauja anų laikų lietuviškuosius pašto ženklus.

Bereikalingas sugrįžimas

JONAS NEVARDAUSKAS

Aš niekad per daug nesirūpinau rytojaus diena ar tolimesne ateitimi. Gyvenau kaip daugelis mirtingųjų: linksmai ir nerūpestingai. Kai apsievdžiau, šiek tiek mano būdas pasikeitė, bet ddelio rūpestingumo manyje vistiek nebuvo. Kai dėl kitų gerovės, ar tai nuo ko turi pareiti šeimos laimė, atlikdavau su dideliu stropumu.

Aš nieko taip nebuvau mylėjęs, kaip savo žmoną. Aš jai daviau pilną laisvę, bet ji tuo nesinaudojo. Aš buvau tikras, kad ji tyrai ištikima ir yra geriausias mano gyvenimo draugas.

Vakare, kai užmigdavo Vytukas ir Laimutė, džiaugdamosi vaikučiais, jį priedavo prie manęs ir apkabindavo mano kaklą. Tada, aš, kaip vaikas, imdavau bučiuoti jos rankas. Pritraukęs ją arčiau, bučiuodavau jos skruostus ir plaukus. Tuo momentu, vargingas mūsų tremtinių gyvenimas, atrodydavo jaukus ir naujas. Aš jaučiau, ką reiškia turėti mylimą žmogų.

Žinodama mano būdą, kartais ji pati daugiau rūpinosi materialiniais reikalais, negu aš. Ji duodavo suprasti, kad panašūs reikalai daugiau priklauso moteriai, nes moters prigimtis tam paaukota. Jos nuomone, vyras privalo būti daugiau pranašesnis visuomeniniame, negu šeimyniniame gyvenime.

Laikui slenkant, vieno žmogaus sutikimas, man atnešė nemažai nerimo.

Kai grįžusį iš darbo mane pasitikdavo žmona, man prisiminus tą žmogų, mano širdis padidindavo plakimo tempą. Man atrodė, lyg mane kas smaugtų. Švelniai nukėlęs žmonos rankas nuo savo pečių, priedavau prie lango ir žiūrėdavau į temstantį vakarą, kurio pakelėje jaučiau artėjančią mūsų šeimos tragediją.

— Bet kuo aš kaltas? — syki pagalvojau savyje. — Juk tą atnešė sužvėrėjusio dvidešimto amžiaus politika ir karas.

Kartą ji raminančiai manęs paklausė:

— Kodėl toks nešnekus šį vakarą, ar kas atsitiko negero?

— Nieko, brangioji, trumpai tariant, buvo nenumatyta...

— Kas?

— Juoda katė, kuri perbėgo skersai kelią. — Tą taręs, Mefisto šypsena nusišypsojau, kad pasitaikė toks sakinyš, kuriuo pasisekė laikinai užtušuoti nevietoje pasakytus žodžius.

KULTŪRINĖ KRONIKA

LIETUVIAI MOKSLINIAI ME DARBE KANADOJE

Vis daugiau lietuvių įsilieja į mokslinį Kanados darbą. Vien tiktai Montrealy mokslo ir mokymo darbus dirba jau keli lietuviai mokslininkai.

Žemės ūkio akademijoje dirba agronomas prof. P. Povilaitis. Montrealy Mac Gill universitete jau apie dvejus metus profesorijauja Dr. Povilaitis. Prieš metus iš tremties atvykęs Dr. Antanas Jankauskas taip pat Mac Gill universitete dirba odos ligų (Acne vulgaris, Psoriasis vulgaris) tyrimo darbus ir bandymus su naujais vaistais.

Toronto universitete taip pat yra lietuvių, dirbančių mokslinį darbą: chemikas prof. J. Zubrys, jaunas chemikas J. Maurukas, dr. A. Josiukas.

Sostinės Ottawos universitete profesorijauja dr. Ramūnas Paplauskas, humanitaras ir jo žmona dr. Paplauskienė - Raminienė.

Edmontono universitete dirba dail. P. Šepetyš.

Kaip matome, tai jau geras būrys lietuvių, įėjusių į Kanados mokslinį darbą. Bet tas kiekis, kaip galima spėti, dar padidės, nes ir daugiau lietuvių mokslo žmonių, netrukus įsigys teises ir, atrodo, gaus galimybių dirbti mokslo įstaigose mokslinį darbą, — patys tobulintis ir mokyti Kanados studentus.

NAUJA LIETUVAITĖ MOKYTOJA MONTREALY

Jau daugelis seniau Kanadon atvykusių tautiečių yra įsigiję namų, biznių, ir gražiai gyvena. Bet palyginti tikrai nedaugelis sugebėjo savo vaikus išmokyti ir duoti jiems geresnę ateitį, kurioje jie galėtų naudotis kultūros atliekamais viršūnėmis, idomėnėmis pareigomis, lengvesniu darbu.

Tokių šeimų į Montrealy nėra daug, palyginus su lietuvių skaičiumi: Arlauskų, Vaupšų, Juškevičių, Andriukaičių, Matulių, Leknickų, Vilimų, Salų.

Jų būrin įsilieja ir pp. Luko šių šeima, kuri mokslina vaikus. Štai šiemet Marianopolio koledžą baigė pp. Lukošių dukrelė Eugenija Lukošaitė, kuri nuo rudens pradėjo dirbti mokytojos darbą Daniel O'Connell School, Cote St. Antoine. Tai labai gražus reiškinys. P.

E. Lukošaitės tėvus reikia labai pagirti ir pagerbti, kad jie savo vaikus leidžia į mokslus ir duoda jiems gražesnę ateitį. Tuo pačiu jie pasitarnauja ir geram lietuvių tautos vardui.

KELI GYDYTOJAI LAIKYS EGZAMINUS

Daugelis lietuvių, ne tiktai baigusiu aukštuosius mokslus Europoje (Lietuvoje ir kitose valstybėse), bet ir dirbusių ten mokslinį darbą, Kanadoje turi perlaikyti egzaminus, be kurių jie negali tęsti savo specialybės darbo.

Dabar Montrealy arba jau laiko arba pasirodę laikyti egzaminus dr. Stonkus, dr. Uldukis ir dr. Šulma. Prieš tai, negavo teisę laikyti egzaminus, jie turėjo atlikti dar praktišką ligoninėse. Atlikę praktišką, jie jau pasiryžę gauti visas teises ir Kanadoje. Linkėtina jiems sekmė.

Tiktai kai kuriems Lietuvos mokslininkams pasiseka gauti mokslinį arba savo specialybės darbą nelaukiant egzaminų. Tai daugiau liečia inžinierius, mechanikus.

IŠ JAV BĖGA Į KANADĄ MUZIKAI.

Prieš metus atvykęs iš tremties muzikas p. Vaičiulėnas įsikūrė St. Jaeno, N. B., vyskupo katedroje vargonininku. Gavęs per daug darbo, jis iš JAV rekomendavo žymų lietuvių vargonininką, Kauno konservatorijos profesorių Žuką, vargonininku, o jis pasilieka choro vedėju. P. Žukas JAV negavo darbo, nes jo balsas esąs „prastas“, nors vargonininkas ji pirmos rūšies.

DĖMESIO KALENDORIUI!

„NEPRIKLAUSOMA LIETUVA“ 1951-iems metams išleidžia kalendorių. Tai bus

ANTRASIS KANADOS LIETUVIŲ KALENDORIUS 1951 METAMS.

Jame bus svarbios ir įdomios medžiagos. Jame dalyvauja žymūs bendradarbiai. Maloniai prašomi dalyvauti visi tautiečiai su reikšmingesniais temomis, nes kalendorius yra visos Kanados.

Kalendorių gaus visi metiniai „Nepriklausomos Lietuvos“ prenumeratoriai.

Atkreipiamas įmoninkų, verslamoninkų, profesionalų, biznierių dėmesys, kad nepraleistų progos prisijusti kalendoriui savo skelbimų. Skelbimų kaina: 50 centų už ketvirtinį colį.

Malonūs Skaitytojai prašomi šias žinias paskleisti tarpe savo pažįstamųjų.

„Nepriklausoma Lietuva“.

mui prarastos mano laimės Globėjui“, padavė man. Daugiau jis nieko nekaltėjo, atsisveikino ir nuėjo.

— O Dieve, Dieve, vargšas Leonardas. Aš įsivaizduoju ką jis yra pergyvenęs. O apie mane netarė nė žodelio! — vos susilaikydama ašaras klausė manęs Eugenija.

— Ne! — atsakiau.

Ji puolė į mano glėbį ir pravirko, kaip kūdikis. Kai šiek tiek ją nuraminau, ji kukliodama kreipėsi:

— Žinai, Stepai, tu man atnešei dvigubą skausmą, tik vien nemokėdamas nuslėpti kelių žodžių. Kam tu man pasakei, kad jis gražiai atrodė irbuvo kartu su puošnia dama! Man netik kelia skausmą, bet ir pavydą. Jei būtumei nors ir melavęs, bet sakęs, kad jis atrodė blogai ir pasiėję visiška negudriai, tuo būtumei sukėlęs tik užuojautą, nežiūrint to slėgimo, kurį aš slepiu širdyje. Žinok, kad pavydas yra daug stipresnis už žmogaus valią ir jis kenkia šeimos laimei: — Bet... ką aš čia pasakoju — mūsų laimė sugriauta...

— Brangioji Eugenija, aš tau sakiau visada tiesą. Jeigu tu tikrai jauti didesnę meilę man — niekas negali pakenkti. Valdžios įstaigų ir buvusių gyvų jo draugų buvo pavirtinta, kad jis tikrai yra žuvis ir bažnyčioje, po trijų metų mus sujungė. Mūsų šeima yra teisėta! O jo sūnus Vytukas, tu pati matai, kad niekada nėra skriaudžiamas. Aš jį myliu taip pat, kaip mūsų dukrelę Laimutę.

— Nežiūrint, kaip tu mane mylėtumei ir kaip aš tave mylėčiau, jeigu manyje tebėra gyva sąžinė, taip pasilikti negaliu. Reikia žiūrėti išeities.

Iš širdies visą laiką jai raminačiai kalbėjęs, už tokį pasakymą mane paėmė pyktis. Paleidau ją iš savo glėbio ir atsistojęs pasakiau:

— Arabas ir ant kuolo pasmeigtas pasakė, kad nėra padėties be išieities. Ir tu, Eugenija, jei nori — ieškok!

Neramiai slinko minutės. Lauke šėlo vėjas. Ant sienos kabančio laikrodžio rodyklė artinosi prie dvylikos. Lovelėse tyliai miegojo vaikučiai.

— Eugenija, — kreipiausi, — nekaltinkime vienas antro.

— Deve, aš nekaltinu nieko, bet širdis...

Ji vėl mane grąžino prie savęs, sakydama, kad šią naktį vistiek negalėsianti užmigti ir prašė paskaityti kai kuriuos romano puslapius:

Pasislėpdamas nuo savo žmonos, romaną buvau perskaitęs ir man viskas buvo žinoma. Lyg nuo karsto keldamas sunkų akmenį, verčiau knygos viršelį. Pradėjau nuo įžangos.

„Nuo mano mirties yra praėję keletas metų. Nesistebėkite, jeigu manęs nepažinsite ar nesuprasite. Per tą laiką tiek pasikeitė aplinkuma ir žmonės, kad ir aš jų nebesuprantu. Išskyrus sielą, aš esu viską praradęs; nebeturiu nieko, kas mane vestų į naują ryžtingumą.“

LITUANISTIKOS MOKYKLĄ BROOKLYNE

Mokykla šiemet apima pradžios ir aukštesniuosius mokyklų kursus. Gimnazijos kurso įvestas tiktai šiemet. Jame aukštesniųjų gimnazijos klasių mokiniai galės papildyti lituanistikos dalykus: lietuvių kalbą, lietuvių literatūrą, Lietuvos istoriją, Lietuvos geografią. Baigusieji pilną gimnazijos kursą, gaus ir lituanistinių dalykų pažymėjimus. Mokyklą, kaip matome, labai praktiškai susitvarkiusi.

PAMINKLAS ŽYMIAM KANADOS POETUI

Islandietis poetas Stephen Gudmundsson Stephansson 1889 m. atvyko Kanadon ir apsigyveno Albertos provincijos Markvillės ūky, įkame po dienos darbų vakarais rašė eilėraščius iki mirties 1927 m. Visi jo eilėraščiai išleisti 5 tomuose „Andvokur“ vardu. Jo kūrybą aukštai vertina Islandijoje, Anglijoje, ir dabar Kanada valstybės lėšomis Markvillėje pastatė jam paminklą ir miesto parką pavadino jo vardu.

NAUJAS V. KRĖVĖS KŪRINYS

V. Krėvė baigė rašyti antrąją „Dangaus ir žemės sūnaus“ dalį. Kai dėl tos knygos vyskupo Padolskio pareiškė minčių, tai V. Krėvė sako, jis rašęs ne mokslinį, bet literatūros veikalą. Jeigu taikyti vysk. Padolskio mastą, tai ir Dantės „Dieviškoji komedija“ ir Šilerio „Don Carlos“ turėtų būti lygiai traktuojami.

— Čiurlioniečių koncertas New Yorke 1 spalį praėjo geru pasisekimu. Didžiulė salė buvo pilna publikos. Dėl salės didumo moterų choras neturėjo pilno girdimumo. Koncerte buvo daug amerikonių publikos.

AMERIKA MEDŽIOJA ŽYMIUS MENININKUS

JAV impresario S. Hurock yra sudaręs sutartis su pasižymėjusiais naujais menininkais: austrų pianistu F. Gulda, ispanų sopranu Victoria de Los Angeles, bulgarų basu B. Christoff ir sopranu Delia Rigal. S. Hurock medžioja naujai išskylančias žvaigždes. Pastaroji yra angažuota į New Yorko Metropolitan.

BERNARDAS SHAW... NESIMAUDO

Neseniai senelis anglų rašytojas Bernardas Shaw susitrenkė ir buvo paguldytas į ligoninę. Buvo spėjama, kad jis perlaužęs šlaunies kaulą.

Ligoninėje galestingoji sesuo pasiryžo jį išmudyti, įkaimo reikalauja ligoninės tvarka. Bet B. Saw pareikalavo iš jos pažymėjimo, ar ji turi teisę mudyti ligonius... Esą jis bijas, kad ir kita sesuo nepanorėtų jo mudyti...

Po to Anglijos gydytojai pradėjo nagrinėti klausimą, ar mudyti yra naudingas iš viso.

— Dailininkas Juozas Akstinas jau kuris laikas kaimo dirba Montrealy Eatono firmoje dekoratorium. Turis gerą šefą, taip pat dailininką ir savo darbo srityje progresuoja. Jis drauge yra ir Kanados lietuvių Teatro aktorius.

— Čikagoje išsikūrė lietuvių kalbos draugija, kurios pirmininku išrinktas lituanistas prof. dr. Jonikas.

— JAV dienraštis „Brocton Enterprise“ pagiria tris lietuvius: Z. Mereckį, V. Šalučką ir V. Eikina, kad jie, atvykę iš tremties, įstoje į gimnaziją baigti vidurinio mokslo.

— Lietuvos baleto artistas p. Velbais JAV ištiktas didelių nelaimės: mašina jam nutraukė keturis rankos pirštus.

Mokslo naujienos

KOKS GALI BŪTI ŽEMĖS GALAS

Planetariumo direktorius Mėnulis, atrodo, ramus ir draugiškas; jis patvariai atlieka savo kelionę aplink žemę, pagal puikią pusiausvyrą tarp erdvės kūnų. Bet jeigu dėl žvaigždžių ir planetų judėjimo suirytų ta pusiausvyrą, tai mėnulis galėtų nukristi ir padaryti didžiausią tragediją žemės rutuliui. Atsivertę seniai užgesę ugniakalai; jūros taip įsisiūbuotų, kad užlietų ištisus žemynus; kiltų neapsakomai smarkūs vėjai. Suprantama, kad neliktų nė vieno žmogaus gyvo.

Saulė yra žvaigždė. O kas mėnuo eksploduoja tolimose erdvėse bent viena žvaigždė, ir po sprogimo padidėja jos karštis.

Pirm sprogimo tos žvaigždės atrodė ramios ir lėkė reguliariai savo keliais dausose, pašaiai, kaip dabar Saulė. Kodėl jos ūmai eksplodavo, dar neišaiškinta. Panašiai gali atsitikti ir Saulei.

Žvaigždės gana tvirtai laiko si savo kelių erdvėse tam tikrame tolyje viena nuo kitos. Bet kometos klaidžioja, „kaip girtas automobilis vairuotojas“. Kometa yra daug ir nežinia, kada kometa, lėkdamas begaliniu greičiu, gali smogti žemei. Jeigu tai būtų gana didelė kometa, ji taip trenktų žemės rutuliui, kad atomų bombos sprogimas atrodytų tik pirštu pliaukštelėjimas, lyginant su kometos smūgiu.

— Bostone susikūrė rašytojų klubas, kurio pirmininku išrinktas poetas Faustas Kirša.

— Žinomasis JAV visuomenės veikėjas ir advokatas J. Ba gočius sunkiai serga.

— Urugvajaus lietuvių Montevideo mieste ruošiasi pirkti namus, kuriuose kurtų visos kolonijos židinį.

— Tremtinių sielovados tarnybos vedėjas kán. F. Kapočius išvyksta į JAV. Kircheim-Tek daugiau jau nebebus lietuvių tremtinių sielovados centru. Naujas tarnybos vedėjas ká pucinas Tėvas Bernatonis gyvenšias Hanau stovykloje.

— Čikagos grafikos meno parodoje pirmą kartą parodytas autotomatinis linotipas. Tai autotomatinė rinkti raidės mašina. Autotomatinis linotipas kiek mažesnis ir jo matricų magazinai stovi statmeniškiau.

Veikia jis tokiu būdu: specialia mašinėle, kuri vietoj raidžių padaro skylutes, parašomas tekstas ir dedamas į specialų aparatą, kuris pagal tas skylutes veikia linotipo raidžių klavitudą, surinktų eilučių padavinį ir tt. Tai galima palyginti ir su autotomatinio pianinu, kuris skambina pagal kaspinę išmuštą skylutes. Autotomatas esą veikia bent dvigubai greičiau, negu geras rinkėjas. Tokiu būdu vienas mechanikas galės prižiūrėti kelius linotipus, kaip audyklose kad vienas audėjas prižiūri kelias stakles.

— Čikagos grafikos meno parodoje pirmą kartą parodytas autotomatinis linotipas. Tai autotomatinė rinkti raidės mašina. Autotomatinis linotipas kiek mažesnis ir jo matricų magazinai stovi statmeniškiau.

Veikia jis tokiu būdu: specialia mašinėle, kuri vietoj raidžių padaro skylutes, parašomas tekstas ir dedamas į specialų aparatą, kuris pagal tas skylutes veikia linotipo raidžių klavitudą, surinktų eilučių padavinį ir tt. Tai galima palyginti ir su autotomatinio pianinu, kuris skambina pagal kaspinę išmuštą skylutes. Autotomatas esą veikia bent dvigubai greičiau, negu geras rinkėjas. Tokiu būdu vienas mechanikas galės prižiūrėti kelius linotipus, kaip audyklose kad vienas audėjas prižiūri kelias stakles.

— Čikagos grafikos meno parodoje pirmą kartą parodytas autotomatinis linotipas. Tai autotomatinė rinkti raidės mašina. Autotomatinis linotipas kiek mažesnis ir jo matricų magazinai stovi statmeniškiau.

Veikia jis tokiu būdu: specialia mašinėle, kuri vietoj raidžių padaro skylutes, parašomas tekstas ir dedamas į specialų aparatą, kuris pagal tas skylutes veikia linotipo raidžių klavitudą, surinktų eilučių padavinį ir tt. Tai galima palyginti ir su autotomatinio pianinu, kuris skambina pagal kaspinę išmuštą skylutes. Autotomatas esą veikia bent dvigubai greičiau, negu geras rinkėjas. Tokiu būdu vienas mechanikas galės prižiūrėti kelius linotipus, kaip audyklose kad vienas audėjas prižiūri kelias stakles.

— Čikagos grafikos meno parodoje pirmą kartą parodytas autotomatinis linotipas. Tai autotomatinė rinkti raidės mašina. Autotomatinis linotipas kiek mažesnis ir jo matricų magazinai stovi statmeniškiau.

Veikia jis tokiu būdu: specialia mašinėle, kuri vietoj raidžių padaro skylutes, parašomas tekstas ir dedamas į specialų aparatą, kuris pagal tas skylutes veikia linotipo raidžių klavitudą, surinktų eilučių padavinį ir tt. Tai galima palyginti ir su autotomatinio pianinu, kuris skambina pagal kaspinę išmuštą skylutes. Autotomatas esą veikia bent dvigubai greičiau, negu geras rinkėjas. Tokiu būdu vienas mechanikas galės prižiūrėti kelius linotipus, kaip audyklose kad vienas audėjas prižiūri kelias stakles.

— Čikagos grafikos meno parodoje pirmą kartą parodytas autotomatinis linotipas. Tai autotomatinė rinkti raidės mašina. Autotomatinis linotipas kiek mažesnis ir jo matricų magazinai stovi statmeniškiau.

Veikia jis tokiu būdu: specialia mašinėle, kuri vietoj raidžių padaro skylutes, parašomas tekstas ir dedamas į specialų aparatą, kuris pagal tas skylutes veikia linotipo raidžių klavitudą, surinktų eilučių padavinį ir tt. Tai galima palyginti ir su autotomatinio pianinu, kuris skambina pagal kaspinę išmuštą skylutes. Autotomatas esą veikia bent dvigubai greičiau, negu geras rinkėjas. Tokiu būdu vienas mechanikas galės prižiūrėti kelius linotipus, kaip audyklose kad vienas audėjas prižiūri kelias stakles.

— Čikagos grafikos meno parodoje pirmą kartą parodytas autotomatinis linotipas. Tai autotomatinė rinkti raidės mašina. Autotomatinis linotipas kiek mažesnis ir jo matricų magazinai stovi statmeniškiau.

Veikia jis tokiu būdu: specialia mašinėle, kuri vietoj raidžių padaro skylutes, parašomas tekstas ir dedamas į specialų aparatą, kuris pagal tas skylutes veikia linotipo raidžių klavitudą, surinktų eilučių padavinį ir tt. Tai galima palyginti ir su autotomatinio pianinu, kuris skambina pagal kaspinę išmuštą skylutes. Autotomatas esą veikia bent dvigubai greičiau, negu geras rinkėjas. Tokiu būdu vienas mechanikas galės prižiūrėti kelius linotipus, kaip audyklose kad vienas audėjas prižiūri kelias stakles.

— Čikagos grafikos meno parodoje pirmą kartą parodytas autotomatinis linotipas. Tai autotomatinė rinkti raidės mašina. Autotomatinis linotipas kiek mažesnis ir jo matricų magazinai stovi statmeniškiau.

Veikia jis tokiu būdu: specialia mašinėle, kuri vietoj raidžių padaro skylutes, parašomas tekstas ir dedamas į specialų aparatą, kuris pagal tas skylutes veikia linotipo raidžių klavitudą, surinktų eilučių padavinį ir tt. Tai galima palyginti ir su autotomatinio pianinu, kuris skambina pagal kaspinę išmuštą skylutes. Autotomatas esą veikia bent dvigubai greičiau, negu geras rinkėjas. Tokiu būdu vienas mechanikas galės prižiūrėti kelius linotipus, kaip audyklose kad vienas audėjas prižiūri kelias stakles.

— Čikagos grafikos meno parodoje pirmą kartą parodytas autotomatinis linotipas. Tai autotomatinė rinkti raidės mašina. Autotomatinis linotipas kiek mažesnis ir jo matricų magazinai stovi statmeniškiau.

Veikia jis tokiu būdu: specialia mašinėle, kuri vietoj raidžių padaro skylutes, parašomas tekstas ir dedamas į specialų aparatą, kuris pagal tas skylutes veikia linotipo raidžių klavitudą, surinktų eilučių padavinį ir tt. Tai galima palyginti ir su autotomatinio pianinu, kuris skambina pagal kaspinę išmuštą skylutes. Autotomatas esą veikia bent dvigubai greičiau, negu geras rinkėjas. Tokiu būdu vienas mechanikas galės prižiūrėti kelius linotipus, kaip audyklose kad vienas audėjas prižiūri kelias stakles.

— Čikagos grafikos meno parodoje pirmą kartą parodytas autotomatinis linotipas. Tai autotomatinė rinkti raidės mašina. Autotomatinis linotipas kiek mažesnis ir jo matricų magazinai stovi statmeniškiau.

Veikia jis tokiu būdu: specialia mašinėle, kuri vietoj raidžių padaro skylutes, parašomas tekstas ir dedamas į specialų aparatą, kuris pagal tas skylutes veikia linotipo raidžių klavitudą, surinktų eilučių padavinį ir tt. Tai galima palyginti ir su autotomatinio pianinu, kuris skambina pagal kaspinę išmuštą skylutes. Autotomatas esą veikia bent dvigubai greičiau, negu geras rinkėjas. Tokiu būdu vienas mechanikas galės prižiūrėti kelius linotipus, kaip audyklose kad vienas audėjas prižiūri kelias stakles.

— Čikagos grafikos meno parodoje pirmą kartą parodytas autotomatinis linotipas. Tai autotomatinė rinkti raidės mašina. Autotomatinis linotipas kiek mažesnis ir jo matricų magazinai stovi statmeniškiau.

Veikia jis tokiu būdu: specialia mašinėle, kuri vietoj raidžių padaro skylutes, parašomas tekstas ir dedamas į specialų aparatą, kuris pagal tas skylutes veikia linotipo raidžių klavitudą, surinktų eilučių padavinį ir tt. Tai galima palyginti ir su autotomatinio pianinu, kuris skambina pagal kaspinę išmuštą skylutes. Autotomatas esą veikia bent dvigubai greičiau, negu geras rinkėjas. Tokiu būdu vienas mechanikas galės prižiūrėti kelius linotipus, kaip audyklose kad vienas audėjas prižiūri kelias stakles.

— Čikagos grafikos meno parodoje pirmą kartą parodytas autotomatinis linotipas. Tai autotomatinė rinkti raidės mašina. Autotomatinis linotipas kiek mažesnis ir jo matricų magazinai stovi statmeniškiau.

Veikia jis tokiu būdu: specialia mašinėle, kuri vietoj raidžių padaro skylutes, parašomas tekstas ir dedamas į specialų aparatą, kuris pagal tas skylutes veikia linotipo raidžių klavitudą, surinktų eilučių padavinį ir tt. Tai galima palyginti ir su autotomatinio pianinu, kuris skambina pagal kaspinę išmuštą skylutes. Autotomatas esą veikia bent dvigubai greičiau, negu geras rinkėjas. Tokiu būdu vienas mechanikas galės prižiūrėti kelius linotipus, kaip audyklose kad vienas audėjas prižiūri kelias stakles.

— Čikagos grafikos meno parodoje pirmą kartą parodytas autotomatinis linotipas. Tai autotomatinė rinkti raidės mašina. Autotomatinis linotipas kiek mažesnis ir jo matricų magazinai stovi statmeniškiau.

Veikia jis tokiu būdu: specialia mašinėle, kuri vietoj raidžių padaro skylutes, parašomas tekstas ir dedamas į specialų aparatą, kuris pagal tas skylutes veikia linotipo raidžių klavitudą, surinktų eilučių padavinį ir tt. Tai galima palyginti ir su autotomatinio pianinu, kuris skambina pagal kaspinę išmuštą skylutes. Autotomatas esą veikia bent dvigubai greičiau, negu geras rinkėjas. Tokiu būdu vienas mechanikas galės prižiūrėti kelius linotipus, kaip audyklose kad vienas audėjas prižiūri kelias stakles.

— Čikagos grafikos meno parodoje pirmą kartą parodytas autotomatinis linotipas. Tai autotomatinė rinkti raidės mašina. Autotomatinis linotipas kiek mažesnis ir jo matricų magazinai stovi statmeniškiau.

Veikia jis tokiu būdu: specialia mašinėle, kuri vietoj raidžių padaro skylutes, parašomas tekstas ir dedamas į specialų aparatą, kuris pagal tas skylutes veikia linotipo raidžių klavitudą, surinktų eilučių padavinį ir tt. Tai galima palyginti ir su autotomatinio pianinu, kuris skambina pagal kaspinę išmuštą skylutes. Autotomatas esą veikia bent dvigubai greičiau, negu geras rinkėjas. Tokiu būdu vienas mechanikas galės prižiūrėti kelius linotipus, kaip audyklose kad vienas audėjas prižiūri kelias stakles.

— Čikagos grafikos meno parodoje pirmą kartą parodytas autotomatinis linotipas. Tai autotomatinė rinkti raidės mašina. Autotomatinis linotipas kiek mažesnis ir jo matricų magazinai stovi statmeniškiau.

Veikia jis tokiu būdu: specialia mašinėle, kuri vietoj raidžių padaro skylutes, parašomas tekstas ir dedamas į specialų aparatą, kuris pagal tas skylutes veikia linotipo raidžių klavitudą, surinktų eilučių padavinį ir tt. Tai galima palyginti ir su autotomatinio pianinu, kuris skambina pagal kaspinę išmuštą skylutes. Autotomatas esą veikia bent dvigubai greičiau, negu geras rinkėjas. Tokiu būdu vienas mechanikas galės prižiūrėti kelius linotipus, kaip audyklose kad vienas audėjas prižiūri kelias stakles.

— Čikagos grafikos meno parodoje pirmą kartą parodytas autotomatinis linotipas. Tai autotomatinė rinkti raidės mašina. Autotomatinis linotipas kiek mažesnis ir jo matricų magazinai stovi statmeniškiau.

Veikia jis tokiu būdu: specialia mašinėle, kuri vietoj raidžių padaro skylutes, parašomas tekstas ir dedamas į specialų aparatą, kuris pagal tas skylutes veikia linotipo raidžių klavitudą, surinktų eilučių padavinį ir tt. Tai galima palyginti ir su autotomatinio pianinu, kuris skambina pagal kaspinę išmuštą skylutes. Autotomatas esą veikia bent dvigubai greičiau, negu geras rinkėjas. Tokiu būdu vienas mechanikas galės prižiūrėti kelius linotipus, kaip audyklose kad vienas audėjas prižiūri kelias stakles.

St. Jean'o lietuviai

Labai klaidinga manyti, kad pasiekti reikia laiko ir priemo lietuvių Kanadoje yra susitelkę tikrai į didesnius telkinius, kokie yra Montrealy, Toronty, Hamiltony, Winnipege, Vancouveri ir kituose didesniuose miestuose. Anaipol, Kanadoje lietuviai yra pasiskleide labai plačiai po visą šį milžinišką kraštą. Reikia atsiminti, kad Kanados teritorijos plotas yra lygus visos Europos plotui. Tokiam plote išsimėtę lietuviai kaip grupėmis, kitur mažomis grupelėmis, dar kitur tikrai po kelias šeimas, o yra didelis tautiečių kiekis, kurie gyvena ir pavieniui.

Kas stebisi, jog Kanados lietuviai patys savęs „nesusigaudo“, tai jie turi atsiminti, kad jeigu vienas ar du lietuviai gyvena, sakysime, prie Halifaxo, N. B., o kiti gyvena Vancouveri, B. C., tai tas palyginimui su Europa reiškia, kad vieni lietuviai gyvena prie Uralo kalnų, o kiti — Portugalijoje. Tikrai pirmasis nuotolis yra didesnis dar. „Susigaudyti“ čia tikrai nelengva. Iš Vancouverio į Halifaxą reikia ekspresu važiuoti 5 dienas ir 5 naktis. Lėktuvu tą kelionę įveikiama tikrai per 20 valandų, beveik parą. Kanada juk platesnė už Atlantą. Todėl tokiame krašte „pasimesti“ lengva, o „susigaudyti“ tikrai nelengva.

Štai, nors ir netoli nuo Montrealio yra St. Jeano miestas, vyskupo rezidencija, bet ir jį lietuvaitė pas teisėja, bet ji jau išsikėlusi. Viso St. Jeano lietuvių esą su šeimomis apie 17 asmenų.

Gerai, jeigu atsiranda „kalingas“ (automobilingas) tautietis, kaip kad p. K. Lukas, kuris laisvalaikiu nesigaili pavėžinti „bončiaus“ besidominčių platesne Kanada piliečių, (nors ir be pilietybės), kurie panori aplankyti kaimynus, tai galima šį tą pamatyti ir „susigaudyti“.

Paskutinį šeštadienį, beieškodami apylinkėse tautiečių, atsidūrėme už dvejetainio dešimčių mylių nuo Montrealio St. Jeano mieste. Žinojome, kad jame gyvena žymusis „Nepriklausomos Lietuvos“ spaudos bendrovės akcininkas ir rėmėjas p. Juozas Paulauskas. Pas jį pirmiausia ir užvažiavome. Jis, pasirodo, didžiojoje — 141 Richelieu gatvėje turi gražų restoraną, kuris niekuomet neuždaro — veikia ir dieną ir naktį, be pertraukos. Todėl kas tautiečių keliauja per St. Jeaną — dieną ar naktį, — visad gali pasinaudoti p. Paulausko gražaus restorano vaišingu.

Bet pasirodė, kad čia lietuvių gyvenama ir daugiau. Ant gražų restoraną toje pačioje gatvėje laiko p. Mikalauskas, kitoje gatvėje batų įmonė ir par duotuvę laiko p. Tutvinas. Ibrvillės fabrike šveicuotojų dirba naujai atvykęs lietuvis, bet jo pavardės nepasisėkė sužinoti. Dirbusi čia dar viena

lietuvių pas teisėja, bet ji jau išsikėlusi. Viso St. Jeano lietuvių esą su šeimomis apie 17 asmenų.

Dr. J. Senikas, kurio buvimą St. Jeano, kaip ir p. Paulausko, žinojome, teko aplankyti taip pat (jis čia dirba vietos ligoninėje kaip gydytojas), pasakojo, kad St. Jeano lietuviai retkarčiais susirenka. Tačiau visiem susirinkti bendran pobūviu dar nepasisėkė. Dr. J. Senikas tačiau tikisi, kad vis dėlto pasikes visiems St. Jeano lietuviams susitikti, išlyginti tūlus nesklandumus, kurių ir ne dideliame būrelyje pasitaiko, ir sudaryti vietos bendruomenę. Tai būtų ir visi šiuo tarpu St. Jeano lietuviai.

Reikia suminėti vieną ir ne-lietuvių, bet didelį lietuvių draugą — prancūzų agronomą p. Pigeon, kuris taip yra pamilęs lietuviams, kad su jais daugiau ir bendrauja. Išgirdęs, kad Montrealio lietuviai rengia kokį parengimą ar koncertą, jis atskuba ir Montrealin. Ir tikrai daugelis Montrealio lietuvių jį taip pat pažįsta iš susitikimų tai koncertuose, tai DLK Vytauto klubo pobūviuose.

Dr. J. Senikui pasiūstos lietuvių registracijos kortelės ir praneštas adresas „Gabijs“, kuri platina knygas, nes jis savo vaikutį pradeda mokyti skaityti, o lietuvišką elementorių juk čia knygyne nenusipirksi. Šiuo adresu, kuris čia skelbiama, galės pasinaudoti ir kiti tėvai, nes „Gabijs“ platina „Patrios“ išleistus labai gražius „Aušrelės“ elementorius, kurie yra sudaryti St. Zobarsko: „Gabijs“, 412 Bedford Ave, Brooklyn, N. Y., USA. (elem. kainą 1,25).

Keliavės.

TAUTIEČIAI, rašykime iš kiekvienos Kanados vietovės apie lietuvių gyvenimą, sąlygas, darbus, atlyginimus, rūpesčius, KLB organizavimosi eigą ir tt. Rašykime taip, kaip mokame. Už visus raštus ir visas žinias bus dėkinga „NL“ redakcija ir skaitytojai.

ATEITIS BE ROPESČŲ

ŠEIMA APRŪPINTA.

Geriausia proga apsirūpinti ateitimi ir išvengti gydomosi išlaidų jeigu laiku apsiūrsi,

„THE MACCABEES INS.CO.“

kuri jau 72 metus sąžiningai patarnauja ir draudžia nuo nelaimingų atsitikimų, ligos atveju ir specialiai mažamečius vaikus.

Informacijas teikia ir apdraudimą atlieka naujai pasiskirtas atstovas:

JONAS BERŽINSKAS,

88 Annette St., Toronto, Ont., telef. LY. 2816.

P. S. Draudimas atliekamas ir provincijoje gyvenantiems (šeštadieniais ir sekmadieniais).

Londono lietuvių „Atostogos“

London, Ont. Nors šiemet dono lietuvių organizacijų vasara pas mus nebuvo tokia karšta, kaip kitais metais, bet visos mūsų kolonijos organizacijos turėjo ilgokas „atostogas“. Tiesa, daugelis tautiečių, o ypač judrusis jaunimas, buvo išvykęs į provincijas pasipinigauti — tabako skinti. Nors šiemet tabako farmose darbininkams mokėjo kiek brangiau, bet užtat tabako derlius daug kur buvo menkesnis ir derliaus nuėmimas — harvest šiemet buvo trumpesnis. Savaime aišku ir uždirbti daug kam tekę šiek tiek mažėliau.

Bet harvest pasibaigė. Visi grįžo miestam, o čia geriau apmokamą ir tinkamą darbą jau sunkiau rasti. Todėl kai kas patraukė, bent iki Kalėdų į plačiuosius Kanados miškus laimės pabandyti.

Pirmieji po „atostogų“ savo „sezoną“ atidarė Londono lietuvių SLA 320 kuopa. Ji, kad ir kiek pavėluotai paminėjo Rugsėjo Aštuntą ir gausokme susirinkime gvildeno bei sprendė daug savo aktualijų.

Po vasarą turėtų kelių sueigų bei iškilių, ir skautai turėjo gražią sueigą, kurioje nubrėžė artimiausios veiklos planus. Jie taip pat užsimojo visai Londono lietuvių kolonijai suruošti mūsų kariuomenės šventės minėjimą ir suvaidinti pirmą kartą Londono lietuvių gyvenime lietuvišką veikaliuką „Girių ereliai“.

Kitos organizacijos, atrodo, taip pat jau juda. Tik ALOK, užmigęs, š. m. liepos mėn. 2 d., pasmerkta merdėti. Tiesa, ALOK sudarymo reikalu londoniečiai lietuviai ginčijasi jau nuo ankstyvaus pavasario, bet išeities vis negali rasti. Centrinis LOK Kanados lietuvių Centro Tarybos Londono skyriui jau senokai rašė, kad busianti graži pradžia, jei ALOK Londono sukurs trys organizacijos. Bet, kai toji gera pradžia buvo padaryta, netrukus atėjo iš Centro ilgas, pamatuotai išdėstas lietuvių vienybės reikalą raštas, raginas sudaryti ALOK iš visų keturių Lon-

S. N. R. UŽSAKĖ 5.000 VAGONŲ

Canadian National geležinkelio bendrovė užsakė pagaminti penkis tūkstančius plieninių uždarytųjų vagonų pas Kanados vagonų statytojus.

Užsakymą, vertės apie 33 milijonus dolerių, atliko trys bendrovės: Canadian Car and Foundry, National Steel Car Corporation ir Eastern Car Company.

Pristatymas naujų vagonų, 1951 metų pradžioje. P. J.

PAŠTININKAI PRAŠO PAKELTI ATLYGINIMUS.

Canadian Postal Employees Unija, atstovaujanti apie 18.000 paštininkų, prašo Civil Service Commission Ottawoje pakelti jiems atlyginimus po \$ 360.— metams.

Daugumą šios Unijos narių sudaro skirstytojai, pristatytojai ir pašto vagonų aptarnautojai traukiniuose.

Kartu prašoma pagerinti darbo sąlygas, jas prilyginant arčiau prie Amerikos paštininkų turimų sąlygų.

Unijos finansų sekretorius F. W. Whithouse pareiškė, kad turima vilties gauti atlyginimų pakėlimą. P. J.

PER MILIONĄ LEIDIMŲ AUTOMAŠINOMS.

Ontario provincijoje, laike aštuonių šių metų mėnesių išduota leidimų 830.012 automobiliams, 184.297 sunkvežimiams ir kt. prekybinio susisiekimo priemonėms, be to, 22.000 specialios paskirties. Bendrai leidimai sudaro 1.036.409 vienetų. Tuo pačiu laiku sferinių leidimų išduota 1.483.790. Pajamų už automašinoms leidimus laike antro šių metų ketvirčio (balandis — rugpjūtis) gauta 602.153 dolerių.

Praėjusiais metais registracijos leidimų išduota 94.509, t. y. 13% mažiau. P. J.

ir ats. plk. T. Bartkus, Morris Ave.

Tenka laukti, kad žymiai padidės lietuvių skaičiui Windveris, Marion St., Čiuprinskas, sore, čia pagyvės ir organizacinis lietuvių gyvenimas. P. J.

VICTORIA CLEANERS & DYERS CO.

EXPERT CLEANING & DYEING SERVICE FOR CLOTHES AND HOUSE FURNISHINGS OF ALL DESCRIPTIONS. MINOR REPAIRS. RUGS AND CHESTERFIELDS CLEANED.

CITY-WIDE PICK-UP AND DELIVERY. FUR AND GARMENT STORAGE.

MONTREALIS 2836 Allard Tr. 1135

Mes valome ir dažome įvairius, kaip vyriškus, taip moteriškus drabužius. Taip pat išvalome apsuaustus nuo lietaus uždedami jiems „Drex“, kad neperleštų vandens ir duotų gražesnę išvaizdą.

Taipgi valome visokiausios rūšies karpetus ir fotelius (Chesterfields), gardinus lengvus ir sunkius. Sutaísome rūbus (išsirimus), įsiuваме sagas ir pan. Kiekvieną orderį paimame iš namų ir pristatome į namus.

Už mūsų atliktą darbą garantuojame.

Dėl informacijų prašome telefonuoti TRemore 1135 (galima pašaukti lietuviškai).

Lietuviai savininkai:

J. Kriaučeliūnas

J. Matulaitis

A. Majauskas

PASIDARYKIM ATEITĮ BE ROPESČŲ — APSIDRA USKIM ŠIANDIEN

Alb. NORKELIŪNO AGENTŪROJE

MONTREAL ENTERPRISES REG'D.

Vienintelė lietuviška apdraudos agentūra, kuri draudžia nuo įvairiausių nelaimių, gaisrų, susirgimų ir kt., patarnauja susidūrus su valdžios įstaigomis, pirkimais, dokumentų vertimais statybai paskolomis ir tt. Skambinkite telefonu arba užeikite:

Kasdien:
5505 13th Ave. Rosemount,
Montreal, Que.
Tel. AM. 0342

Antradieniais:
7682 Edward St.,
Ville Lasalle, Que.
Tel. TR. 8112.

KURKIMĖS PIETINIAME PAUPYJE

TAUPYDAMI PINIGUS, STATYKIMĖS PATYS SAVO NUOSAVUS NAMUS.

Pasekime tūkstančius pavyzdžių, kurie laimingai gyvena savo nuosavuose namuose ir nebemoka nuomų kitiems.

Mes turime per 4000 sklypų (lotų) LONGEUIL ANNEX po \$ 150.00. Kiekvienas sklypas turi apščią vietos nuosavam daržui.

Susisiekimui su Montrealiu tereikia 15 minučių. Lengvos išsimokėjimo sąlygos — įmokėti tik \$ 10.00, likusią dalį po \$ 10.00 kas mėnesį.

ĮSIDĖMĖTINA PROGA: jei Tamsta ar kas iš Tamstos draugų perka 9 sklypus, **DEŠIMTĄ GAUNA NEMOKAMAI!**

TAT VISI Į SAULĖTĄJĮ IR GRYNO ORO PIETINĮ PAUPĮ.

Skambinkite Longeuil Zone 6385, o vakarais Dollard 892 4.

C. A. Monseau Įpėd.,

735 Taschereau Blvd.,
LONGEUIL West, Tel. 6385

MORINKIMES ANGLISKAI

LESLIE MACKINTOSH

Anglų kalbos mokytojas tarptautiniame YMCA skyriuje Montrealyje.

SESIŲ MĖNESIŲ KURSAI PAŽENGUSIEMS MOKINIAMS.

Siųskite penkis dolerius reregistracijai ir mokėkite tris dolerius mėnesiui.

Rašykite:

Laslie Mackintosh Reg'd., P. O. Box 294, Westmount, Quebec.

VEDYBINIS SKELBIMAS.

Lietuvaite, jei esi vieniša ir nuobodu vienai tęsti tremtinės kelią, atsiliepk! Susirašinėsi-me ir, jei vienas kitam patiksime, susituoksime.

Su pirmuoju laišku pageidauju foto.

Rašyti: J. Buto-dis,
P. O., York Str.,
St. Catharines, Ont.
Canada.

2 kartus.

BALTICKA

Lietuvis batsiuvis. Pataisymai ir užsakymai.

5355 Verdun Ave., VERDUN
Tel. HE 4547.

Lietuviška moteru kirpykla

Daro šukavimą, pusmetinius ir trumpalaikius frizavimus, dažymą ir kt.

Sav. **BIRUTE DODONAITE**
(B. M. Dodon)

2521 Centre St., Montreal. Tel. FI 0208

RENE BOURDAGES Reg'd

MAMERTAS MAČIUKAS

DIPLOMUOTAS VYRIŠKŲ IR MOTERIŠKŲ RŪBŲ SIUVĖJAS

Aukščiausios kokybės vyriškų ir moteriškų rūbų siuvykla.
Telef. FRontenac 9141. Res. CL 4746.

Kampas Mount Royal ir Brebeuf,

įėjimas: 4504 Brebeuf Street.

MŪSŲ SPORTAS

TORONTIEČIŲ LAIMĖJI MAS HAMILTONE.

Paskutinis rugsėjo mėn. šeš., Vyties krepšinio pergalė tadienis, Hamiltone, stovėjo sporto ženklu. Šią dieną, vietos sporto klubas „Kovas“ šventė savo kuklų, vienu metų, jubiliejų. Ta proga, hamiltoniečiai, sportinėms varžyboms pakvietė Toronto LSK „Vytis“ krepšininkus, stalo tenisininkus ir šachmatininkus, kurie, savo klubo spalvoms, visuo se trijuose „frontuose“ atnešė laimėjimus.

Pirmasis Toronto ir Hamiltono sportininkų susitikimas pradėdamas šachmatais. Nors susilpnintame sąstato, tačiau svečiai, vyčiai laimi juos paskėmė 3½:2½. Paskiri susitikimai: (pirmieji hamiltoniečiai) Vaitonis — Kairys 1:0, Valevičius — Paškauskas 0:1, Paltarokas — Simanavičius 0:1, Tėvelis — Pulkauninkas ½:½.

Stalo tenisas, kuris prie truputį daugiau laimės, turėjo atnešti vienintelį hamiltoniečių laimėjimą, (į krepšinį ne buvo dedama daug vilties) bei gėsi taip pat neaukšta — 5:4, svečių pergalė.

Šių rungtynių staigmena buvo hamiltoniečių Grajauskas laimėjimas prieš R. Paškauską 21:18, 21:18. Kiti rezultatai: Paltarokas — Pr. Gvildys — 16:21, 15:21, Tėvelis — Ranonis 21:13, 21:10, Petrušaitis — Romeika 20:22, 15:21, Kudaba — Rautinš 21:18, 4:21, 10:21, Ta mošauskas — J. Gvildys 18:21, 21:16, 19:21. Dvejetas: Grajauskas — Paltarokas pralaimi Paškauskui — Pr. Gvildžiui 19:21, 18:21, Tėvelis — Petrušaitis gauna taškus iš Ranonio — Romeikos 21:19, 21:16 ir Kudaba — Tamašauskas laimi prieš Rautinš — Gvildys 19:21, 21:15, 21:15.

Krepšinis pravestas puikioje salėje (su stiklinėmis lentomis), kaip ir reikėjo tikėtis, baigėsi

„Vyties“ krepšinio pergalė — 47:30 (22:13). Jau pirmos žaidimo minutės hamiltoniečiams nieko gero ne žada: pasekmė iš 4:0 auga į 8:0 ir 9:0. Šeimnininkai ima „minutę“. Žaidimas pradėdamas didele sparta ir nuo čia, dėka savo kovojiskumo, hamiltoniečiai pasidaro rimtu priešu vytičiams. Pasekmė po truputį lyginama, tačiau pirmą puslaikį svečiai užbaigia 22:13 savo naudai.

Antras kėlinys pradėdamas „Kovo“ persvara: 4:2, 5:4. Taškai svyruoja, bet torontiečiai, būdami geresni metikai, rungtynių rezultatą (2 min. prieš pabaigą) persveria 10 taškų skirtumu savo naudai. Ir paskutinėse minutėse, tolimais Mackevičiaus metimais, „Vytis“ baigia šį, antrą puslaikį 25:17. Bendra rungtynių pasekmė 47:30 Toronto „Vytis“ nau dai.

Rungtynės nebuvo aukšto lygio. Iš torontiečių tikėtasi žymiai geresnio žaidimo, kai tuo tarpu šį kartą, „Kovo“ krepšininkai, būdami bent ½ klasės žemesni technškai, šią spragą turėjo užpildyti savo sparta ir kovotojiškumu. Ir tas jiems puikiai pasisekė.

Žaidė ir taškų pelnė — Toronto „Vytis“: Duliūnas 12, Beržanskis 0, Ignatavičius 11, Mackevičius 12, Žukas 2, Puškorius 0, Naras 4, Kalibatas 6.

Hamiltono „Kovas“: Bulionis 6, Kudaba 0, Miežitis 10, Panavas 0, Mickūnas 6, Paltarokas 8.

Paskutinės geresnės pasekmės: 5000 — Zatopek 14; 39, 4, 4X800 — Dinamo Maskva 7:36,2 (nauj. Sov. Sąj. rekordas) moterų diskas — 42,91 m. — atsiėktas vokiečių Hummer - Graf.

Tarpvalstybinės lengvosios atletikos rugtynės Švedija

D E M E S I O

Villasaliečiams ir apylinkės lietuviams! Ekspertas radio ir elektinių reikmenų taisyme.

Prekyba ir pataisymai.

PETE'S RADIO SERVICE

7688 Edvard St., Ville Lasalle. HE 3372

Lietuviška krautuvė

„Richard's Meat Market“

SAV. POVILAS PETRONIS.

Lietuviškos gamybos dešros, įvairių rūšių mėsos, daržovės, groseterija.

5898 Verdun Ave., Verdun

TR 0281

LIETUVIAI PAS SAVUOSIUS!

National Restaurant

Lietuviškas Restoranas.

SAV. M. ŠUKYS.

633 Church Ave. (prie Verdun Ave) arti naujosios lietuvių bažnyčios. Tel. TR 0141

Atdara kasdien ir sekmadieniais po pamaldų.

TR. 8112

Skaniai užkąsite, atsigersite gaivinančių gėrimų ir pasiklausysite plokštelinių muzikos

LIETUVIŲ SVETAINĖJE

pas BRONIŲ JAZOKĄ

7682 EDWARD St. (kampas 6 av.), VILLE LASALLE.

Siuntinys Nr. 1—\$6.90

2 sv. kiaulinių taukų
2 sv. rūkytų lašinių
2 sv. saliami dešros
2 sv. (be 2 ozs.) ken. bek.
1 dž. margarin. (400 g)

Siuntinys Nr. 6

A. 10 sv. cukraus—\$ 2.80
B. 20 sv. cukraus—\$ 4.85

Siuntinys Nr. 7

A. 10 sv. kv. miltų \$2.60
B. 20 sv. kv. miltų \$3.20

Siuntinys Nr. 10—\$6.40

2 sv. rūkytų lašinių
2 sv. kiaulinių taukų
2 sv. margarin
2 sv. degintos kavos
1 sv. šokolado

Siuntinys Nr. 14—\$5.80

2 sv. rūkytų lašinių
2 sv. kiaulinių taukų
2 sv. cukraus
1 sv. marmelado
1 sv. kiaušienos mėsos
2 gab. tualet. muilo

Siuntinys Nr. 19—\$9.95

4 sv. rūkytų lašinių
2 sv. kiaulinių taukų
2 sv. margarin
2 sv. marmelado
4 sv. degintos kavos
4½ sv. cukraus
2 gabalai tualet. muilo

Siuntinys Nr. 25

E. 10 sv. grynų kiaulinių taukų ..... \$ 5.50

SOTUS ALKANAM PADEK

AID OVERSEAS, INC., 2244 W. 23rd PLACE, CHICAGO 8, ILL., USA.

Aid Overseas, Inc. siūnia maisto siuntinius į visas 4 Vokietijos zonas ir kitus Europos kraštus, išskyrus SSRS. Siuntiniai yra pilnai apdrausti nuo dingimo. Prašykite pilno siuntinių sąrašo. Pristatymas trunka apie 18 dienų.

Aid Overseas, Inc., maisto siuntiniai pakuojami Europos sandėliuose, o užsakymai iš Chicago siunčiami AIR MAIL.

UŽSAKANT DIDESNIUS KIEKIUS DUODAMA NUOLAIDA.

C. 15 sv. grynų kiaulinių taukų ..... \$ 7.40

D. 37 sv. grynų kiaulinių tukų ... \$ 13.50

Siuntinys Nr. 30

A. 5 sv. deg. kavos \$ 6.50

B. 5 sv. degintos kavos 5 skard. dž. \$ 6.75

Siuntinys Nr. 42—\$6.95

2 sv. (be 2 ozs.) sviesto
2 sv. 3 ozs. rūkytų lašinių

2 sv. 3 ozs. kiaulinių taukų

1 sv. 2 ozs. šokolado

1 sv. 2 ozs. cukraus

1 sv. 2 ozs. degintos kavos

Siuntinys Nr. 63—\$9.95

2 sv. 3 ozs. rūkytų lašinių
2 sv. 3 ozs. piln. rieš. sūrio

2 sv. 3 ozs. cukraus

2 sv. 3 ozs. ryžių

2 sv. (be 3 ozs.) k. taukų

1 sv. (be 2 ozs.) margarin.

1 sv. kakavos

1 dž. (400 gr.) grietinės

1 sv. pieno miltelių

2 sv. degintos kavos

4 ozs. arbatos

½ sv. šokolado

Siuntinys Nr. 74—\$4.70

1 sv. 2 ozs. rūkytų lašinių

1 sv. 2 ozs. nedeg. kavos

1 sv. 2 ozs. avižinių dribs.

1 sv. 2 ozs. cukraus

1 sv. 2 ozs. pilno rieš. sūr

½ sv. šokolado

1 dž. (400 g) margarino

1 sv. pieno miltelių

Siuntinys Nr. 77—\$6.90

2 sv. (be 2 ozs.) sviesto

2 sv. (be 2 ozs.) k. taukų

1 sv. kakavos

1 sv. šokolado

PADEKOS

PADEKA.

Teisininkui „ponui Jonui J. Juškaitiui iš Toronto, Ontario, Canada ir advokatei p-lei Catherine R. Gallagher iš Philadelphia, Pensylvania, USA, už teisingą ir kalbingą pagalbą išrūpinant man JAV pilietybės dokumentus ir už atstovavimą mano bylos prieš Amerikos ir Kanados valdžios organus, tauriu nuosirdų ačiū.

Jų abiejų bendromis pastangomis man buvo sutaupyta daug vargo, rūpesčių ir išlaidų. Stasys Zdanavičius.

PADEKA.

Dėkojame ketvirto transporto lietuviams, dirbusiems Blind River miškuose, ir kitiems lietuviams, aukavusiems paminklo pastatymui Blind River kapinėse, tragiškai žuvusiam Pranuui Žeknui 1950. Vasario mėn. 5 d. Blind River miškuose. Aukų surinkta \$ 184, už kurias pastatytas paminklas. Paminklo statymo komitetas.

PAIEŠKOJIMAI

— Čepulis Anatolius, kurio adresas yra: 144 Buckingham St., Hartford 6, Conn., USA, ieško Broniaus Žymanto, atvykusio Kanadon prieš porą metų ir kitų tautiečių, gyvenusių drauge Insbruke, Freiburge ir kitur, o taip gi giminių ir pažįstamų.

— Steponas Styra, prašomas skubiai atsiliepti, nes yra svarbus ir skubus reikalas. L. Geldutis 61 Denison Ave, W., Toronto, Ont.

PARDUODAMAS

PUIKUS KARAKULIO PALTAS (Persian Lamb)

naujo 1951 metų stiliaus, ūgis (size) 18 ar 20.

PROGA UŽ \$ 125.00. Tel. GR 1827 (Montreal)

Tel. HE 4114

S. MAZULAITIS

SIUVEJAS

6920 Monk Blvd. Ville Emard, Montreal, Tramvajus 36.

A. BERESNEVIČIUS

Priimu vyrų bei moterų rūbų užsakymus iš savo ir klientų medžiagų. Kainos visiems prieinamos. Klientai priimami po 5 val. v. 4298 St. Lawrence Blvd. Tel. HA 6305.

ĮVAIRIŲ MAŠINŲ—KARŲ TAISYMAS

IMPERIAL AUTO COLLISION

G. KERAITIS,

Motorai, sparnai, durys. Taipogi dažymas pagal didelį spalvų pasirinkimą. Mašinos paimamos iš namų ar iš sugedimo vietos kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo 8 val. ryto iki 7 val. vakaro, iššaukiant telefonu JU 4773. — Lietuviams patarnaujame papigintomis kainomis. — 561 — KEEL ST. TORONTO, Ont. —

VISIEMS LIETUVIAMS GERAI ŽINOMAS

LAI DOTUVIŲ

DIREKTORIUS

J. H. BENOIT

Funeral Director

NELAIMIŲ ATVEJU VISADA PASIRUOSES PADETI

2102 FULLUM ST.

AMherst 0694

KANADOS LIETUVIŲ DRAMOS TEATRAS ŠI ŠEŠTADIENI, SPALIO MĖNESIO 14 DIENĄ, 8 VALANDĄ VAKARO PUNKTUALIAI, GESU HALL, 1200 BLEURY STREET PASKUTINI KARTĄ STATO ANTANO ŠKĖMOS TRIJŲ VEIKSMŲ DRAMATINĘ LEGENDĄ

Jurgis Blekaitis

Kazys Veselka

Pastatymas
Dekoracijos
Meniškas dekor. išpildymas
Dalyvauja:
BIRUTĖ PŪKELEVIČIŪTĖ
LEONAS BARAUSKAS
ALGIMANTAS DIKINIS
JUOZAS AKSTINAS
KAZYS VESELKA

Užkulis dainuoja:

Lietuvos operos solistė
Oktetas, vedamas muziko
„ŽIVILĖ“ pastatymą lydi Vilniaus varpai, chorai, orkestrai, giesmės ir dainos.

JURGIO BLEKAICIO
ALBINO BIELSKIO
KAZIO VESELKOS

Živilė,
Gluosnis,
Ašautas,
Karijotas,
Svajūnas.

ELZBIETA KARDELIENĖ
ALEKSANDRO PIEŠINOS

„ŽIVILĖ“ pastatymą lydi Vilniaus varpai, chorai, orkestrai, giesmės ir dainos.

BILIETAI: kasoje prie įėjimo, visi po 1 dolerį. Vietos pagal pasirinkimą. **VISI** Montrealio lietuviai maloniai kviečiami paskutiniame „ŽIVILĖ“ spektaklyje dalyvauti, nes daugiau „ŽIVILĖ“ nebus statoma.

Dramos Kolektyvas.

Birutė Pūkelevičiūtė

Leonas Barauskas

MONTREAL

DIDELIS PABALTIEČIŲ KONCERTAS

Didelis pabaltiečių — estų, latvių ir lietuvių — koncertas įvyks spalio 28 dieną (ne 29 d., kaip anksčiau buvo pranešta) didžiojoje Plateau salėje, prie Lafontaine parko. Kiekviena grupė turės po 45 minutes.

Lietuvius reprezentuos muz. A. Piešinos vedamas mišrusis choras, tautinių šokių grupė ir solistai — op. sol. E. Kardelienė ir pianistas K. Smilgevičius.

Koncertą užbaigs bendras visų trijų choras, kuris padainuos po vieną dainą trim savo kalbom.

ISPŪDINGOS AUKSINĖS SUTUOKTUVĖS

Sekmadienį, spalio 8 d. Aušros Vartų parapijos bažnyčioje buvo reta iškilmė: Marijona ir Juozas Žemaičiai turėjo auksines — 50 metų — sukaktuves. Jų garbei buvo paaukotos Mišios, kurių metu ypatingomis apeigomis vyko jų jungtuvų sutvirtinimas. Abu gražiai ir net jaunai atrodę senukai buvo apsupti vaikų ir vaikaičių. Tai buvo trijų kartų gražus būrelis: abu Žemaičius apsupo 4 sūnūs, kurių 3 vedę, su vaikučiais.

Pp. Žemaičiai gavo tautinių spalvų kaspinais papuoštas lazdeles. Klebonas kun. Kubilius atliko ypatingas ceremonijas, kurios jaudino sūnus ir visus, dalyvavusius pamaldose. Klebonas pasakė iškilmei pritaikytą gražų pamokslą. Tokių retų iškilmų tikrai nedaugėjusių ten ka matyti, o dar rečiau prigventi. Daugelį tai labai jaudino, todėl verkė ne tik patys Žemaičiai vaikai, bet ir daugelis dalyvavusių pamaldose.

GRAŽIAI PASISEKĖS ŽIEMOS SEZOŲ ATIDARYMAS

Žiemos sezono atidarymo balius Bowling Academy salėje, spalio 7 d., buvo jaukus ir praėjo labai gražiai. Salės, nors ir nedidelės, bet malonios. Jose tikrai buvo gana malonu leisti balius vakarą.

Balius, kuris buvo grynai tik tai balius, susilaukė arti 300 svečių, ir tai buvo kaip tik tai toms salėms tinkamas skaičius.

Nepaisant grožio Brolių Lapinų 7 asmenų orkestras. Nešokanti publika patogiai galėjo vaikintis prie gražiai sutvarkytų stalų ir malonaus tartininkų aptarnavimo.

Baliu atsilankė, žinoma, daugiausia jaunimo, bet buvo ir vyresnio amžiaus tautiečių, net iš Ontario provincijos, tabako fermerių net nuo pagarsėjusio Delhi, kaip pp. Škudai ir pp. Šimučiai.

Nors balius nuotaikos buvo nusistatyta nieku nesukliudyti, tačiau atsiradus praktiškai reikalui išpėti balius dalyvių dėl vietinių sąlygų, ta pačia proga buvo mestos kelios mintys dėl „Nepriklausomos Lietuvos“ ir Montrealio Lietuvių Namų statybos vaju. Tuoju ir tai dalis balius dalyvių ragavo pirkimu „NL“ B-vės šerų statybos reikalams, kiti, patys būdami naujakuriais, — su galimomis aukomis. Visiems už tai didelis ačiū.

Šia proga reikia nuosirdžiai padėkoti tautiečiams už gausų atsilaikymą ir visiems talkininkams už gražų bendradarbiavimą, būtent: poniams ir panelėms — P. Juškevičienėi, M. Leknickienei, E. Linkūnienei, J. Ruksėnienei, V. Keturkaitei, A. Niauraitei, J. Čizaitėi, sesutėms Bulmistratėms, ponams — K. Andriuskevičiui, S. Jaspelkiui, J. Parojui, P. Paukštaičiui, J. Meilučiui, J. Kandžiaskui, J. Trumpai, P. Juodeliui, A. Pilypaičiui, J. Leknickiui, K. Otto, A. Joneliui, J. Juškevičiui, K. Lukui ir visiems kitiems, kurie šio ar tokiu būdu padėjo šio balius ruošimą, o rūpesčių ir darbo čia buvo tikrai nemažai. Ačiū visiems nuosirdžiai.

MENISKOS ANTRAŠTĖS

Dailininkas prof. Telesforas Valius, be Montrealio ir Toronto antraščių, „Nepriklausomai Lietuvai“ padarė dar dvi meniškias antraštes — Kultūrinė kronika ir Mūsų sportas. Už laikraščio papuošimą mielam bendradarbiui, žymiajam mūsų grafikui T. Valiui, savo ir skaitytojų, kurie džiaugiasi gražiomis antraštėmis, reiškiamame nuosirdžiai padėką.

„NL“ red.

MŪSŲ LIGONYS

Jau antra savaitė kaip Victoria ligoninėje guli p. Gabrusevičienė.

Pavasari operuotas žinomas lietuvis verdunietis p. Jonas Jonikas, vėl serga jau kuris laikas.

Vilasaliotis K. Radeckas, vasarą nulaužęs koją, jau taisosi.

Vilasaliotis p. Škuda, po operacijos sustiprėjęs, parvyko į namus ir čia sveiksta.

Visiems ligoniams linkėtinas greitas pasveikimas ir jėgų atgavimas.

DĖMESIO AKADEMIKAM!

Ateinantį trečiadienį, spalio 18 d. 8 val. 325 De Montigny mokyklos patalpose Lietuvių Akademinio Sambūrio visuotinis susirinkimas. Visi nariai, taipgi ir norintieji sambūriui priklausyti kviečiami kuo skaitlingiausiai atsilankyti. Po susirinkimo bus trumpas vaišės, pavairintos maža programėle ir šokiais.

Valdyba.

SKAUTŲ-ČIŲ TĖVAMS IR GLOBĖJAMS!

Spalio mėn. 15 d. tuoj po pamaldų Aušros Vartų parapijos saulėje šaukiamas skautų-čių Tėvų ir globėjų būrelis susirinkimas.

SKAUTAI, SKAUTĖS,

norintieji užsakyti knygų Tau, Skiltininkė, užsiregistruoja pas savo vieneto vadovą, ne vėliau, š. m. spalio 18 d. Kaina \$ 0.50.

Montrealio Tuntininkas.

KOMBINUOTA KROSNIS (pečius), kūrenama anglim ir gazu, geram stovy, tuojau paruošama geromis sąlygomis. Teirautis: M. Juškevičienė, 2576 Sheppard St., Montreal. Tel.: FR 8934.

Algimantas Dikinis

Juozas Akstinas

DLK VYTAUTO KLUBO CHORO KONCERTAS

Sekmadienį, nors ir neskaitlingai publikai, DLK Vytauto klubas davė gana didelį koncertą.

Tautinių šokių grupė pašoko du šokius — Kalvelį ir Žiogelius. Šokėjams fortepionu skambino J. Žukauskienė. Šokėjai naudojo greitą tempą. Bet scenos ankštumas šokėjams neleido tempo išvystyti visu mastu.

Oktetas per paskutinį laiką neatrodo daras žymesnės pažangos, nors jis tebedainuoja sklandžiai, o kaip kurias dainas net ir efektingai. Jam visdėlto, jeigu jis bando likti oktetu, ar neverta būtų pabandyti dainuoti a capella, bent kai ką. Tai būtų, gal, kiek įvairiau, o antra, susidarytų daugiau sąlygų progresuoti, nes dainuojant a capella trūkumų jau negalės dengti fortepionas; jau pats oktetas turės pasirūpinti, ypač sąskambio ir dinamikos atžvilgiu. Be to, trečia jau, jeigu jis oktetas, tai verta būtų pabandyti oktetu ir dainuoti. Ir oktetai, ne kvartetui, galima rasti dainų. Visokių atveju, šis dvigubas kvartetas (kol kas neteisingai vadinamas oktetu) daro nebologą išpūdį, o jo blatinė medžiaga, atrodo, ir daugiau pajęgtų.

P. Stravinskaitė, lydimas A. Piešinos fortepiono, padianavo kelias solo daineles. Jos balsas po pastutinio koncerto, atrodo, pailsėjęs ir geriau skambėjo, tačiau jai reikia dirbti dar su pastatymu, tarena ir veido valdymu. Balsinė medžiaga jos gana graži ir tembras malonus. Linkėtina jos darbe sekmė.

Didžiausia koncerto programos dalis išpildyta mišraus choro, kurio sudėty, kas malonu konstatuoti, yra naujų veidų ir gražių balsų. Choras turi jau nemažą repertuarą, kurio daugelis numerių yra tikrai vertingi, kaip pav., Šimkaus, Banaičio, Stroljos, Karoso, Račiūno, Bendoriaus ir kt. Bet yra ir šalinčių numerių, kaip pav., Balto gelės, Miškų gelė. Labai pagirtina, kad choras įveda naujų, ir pačių naujausių mūsų žymiųjų kompozitorių dainų, kaip kad V. K. Banaičio „Atvažiavo piršlys“, kuri parašyta visai naujoviškai, sutartinį dainų pavyzdžių, labai originalių sąskambių.

Bendrai, choras dar stipriai padirbėjęs, galėtų būti visai stiprus ir išpūdingas. Jis tikrai gali reprezentuoti lietuvišką, ypač liaudies, dainą. Visokių atveju choras, vadovaujamas p.

Piešinos, yra vertas didelio pagyrimo, kad nežūrint labai nepalankių sąlygų dirba ir neleidžia lietuviškai dainai nutilti ir už jūrų marių.

J. K.

STAIGMENŲ FRONTE

Praėjusį šeštadienį ir sekmadienį buvo visa eilė staigmenų — surpizų.

Bene šauniausia buvo Magdalenos ir Mykolo Laurinaičių 20 metų vedybinių sukaktuvių partija, suruošta giminių ir bičiulių šv. Kazimiero parapijos salėje. Dalyvavo apie 100 asmenų. Buvo daug sveikinimų ir kalbų. P. M. Laurinaitis yra DLK Vytauto klubo tarnautojas.

Ville Emarde buvo paminėtos Marijonos ir Konstanto Šilkauskų 20 metų vedybinės sukaktuvės, kurios praleistos gražioje nuotaikoje. Minėjime dalyvavo apie 100 asmenų. Sukaktuviniškai gavo daug dovanų ir sveikinimų.

Bežengiantiems į naują gyvenimą, DLK Vytauto klubo choro dalyviams — p-lei Paužėnaitėi ir p. Murauskui buvo suruoštas vad. mergvakaris, kuris artimųjų tarpe praleistas gražioje nuotaikoje. Sužadėtiniai gavo gražių dovanų.

Verdune gyvenęs naujas ateivis p. Bukauskas minėjo 50 metų amžiaus sukaktuves, kuriose dalyvavo būrys jo draugų, giminių ir gerų bičiulių.

„PROGRESYVIŲ“ DARBAI

Paskutinę savaitę Montrealio komunistai įsimanę siautėti: pakartotinai skambina telefonu, koliojasi, šneka visokias nesąmones ir tt. Šiuo komunistų gangsterišku elgesiu susidomėjusi policija, nes jau išpėjo komunistų terorizuojamuosius, jog jie teroristus suseks.

VILKIUKAMS.

Ateinantį sekmadienį, tuoj po pamaldų, Aušros Vartų parapijos salėje, įvyks vilkiukų sueiga. Būrelis Vadovas.

NAUJAS LIETUVISKAS RESTORANAS

Du žinomieji lietuviai visuomenininkai — Antanas Matulis ir Juozas Kuprevičius nusipirko restoraną 908 Church Ave, Verdune ir atidarė naują biznį. Linkime jiems sėkmės.

Šia proga primename tautiečiams, kad jie lietuviams palaikytų. Savuosius paremėme ne užmiršdami jų ir lankydami jų įmones. Ypač mes prašome palaikyti tuos, kurie skelbiasi „Nepriklausomoje Lietuvoje“.

TORONTO

SPROGDINO KOMUNISTUS

Kurią dieną Toronto Temple salėje buvo susirinkę keli simtai komunistų. Susirinkimo metu pasigirdo sprogdymas, nuo kurio nukentėjo keli vyrai ir išbyrėjo salės langai. Sekėjai išaiškino, kad kažkas salėje buvo padėjęs sprogstamąjį užtaisą, padarytą iš medžioklinio parako ir vinų. Užtaisas nebuvo stiprus, bet kovos priedas vis tiek netinkamas ir smerktinas.

BENDRUOMENĖS CHORO KLAUSIMAS

Šių metų Kanados tautinėje parodoje lietuviams skirtą programos dalį užpildė taut. šokių grupė ir A. Narbuto vedamas vyrų choras, kuris pasitalkino, ypač mergaites, parapijos choro dalyvius. Šitoks mišrus vietos svetimtaučių publikai atrodė įvairesnis ir pilnesnis sudėtimi atstovaujantis tautinė grupė.

Po parodos buvo nuomonių palikti tokį vienatį reprezentacinį ir pajungti jį ALOK-o žiniai ir globai. Nors esmė dabartiniu laiku Toronto ALOK-as, esant organizaciniam stovyje ir užimtam bendruomenės kūrimo rūpesčiais, nėra pajėgus labiau rūpintis kultūriniais reikalais (kas po atlikto svarbesnio darbo bus jo viena iš pagrindinių veiklos sričių), principu sutiko su šia mintimi.

Tačiau įvykusiame paskutiniame komiteto posėdyje šis klausimas laikinai paliktas atviru, nes įvykę nuomonių skirtumai tarp choro dirigento ir liet. parapijos.

Aišku, kad par. klebonas, su teikdamas salę repeticijoms, turi teisių pageidauti kai kurių giesmių pagiedojimo šventadienio pamaldų metu. Tačiau šiam

DARBO PASIŪLYMAI

Paskutiniu laiku vis daugiau atsiranda darbo pasiūlymų.

Moterys tuojau gali gauti darbo vienoje ligoninėje. Darbas nuo 7 val. ryto iki 1,30 min. pp. ir nuo 4 val. po pietų iki 6,30 min. vakaro. Išlaikymas ligoninės ir į rankas išmokama 50 dol., po 3 mėn. — 52, 50 ct., po 6 mėn. — 55 dol., po 1 metų — 57,50 ct. Gyventi — po 2—3 — ligoninėje gražūs kambariai, o kas nori gyventi mieste, toms butui išmokama po 15 dol. Informacijų, kur kreiptis, duoda „NL“ redakcija, telefonu.

Art Woodwork Ltd, Outremont Ave 940, turi darbo vyrams. Kas yra patyręs stalius, gali gauti geriau atlyginamo darbo.

Richttone kepykloje, kampas St. Laurence ir Rachel taip pat dar tikrai šiomis dienomis buvo siūloma darbo. Pažadavimas buvo lietuvių. Kas neturi darbo, gali išbandyti nurodytose vietose savo laimę.

REIKALINGA PATARNAUTOJA

namų ruošos darbams. Atskiras kambarys. Geras atlyginimas. Kreiptis: nuo 10 v. ryto iki 7 val. p. p.

Dr. Fridman, 1408 Bleury St., Montreal.

uždaviniai pakanka turimo kolektyvo, kaip dabar yra par. choras. Reikėtų dainuoti visai gana — lietuviškų parengimų ir kanadiečių koncertų užpildymui.

Bendr. komitetui būtų pareiga paremti gražiai ligi šiol besireiškiantį vyrų chorą. Jo to limesniam darbu pagrįstas būtų pačių choristų ir jų valdybos pasišventimas ir apsukrumas, ir teikti kiek įmanoma pagalbos kolektyvo išplėtimui ir patalpų parūpinimui. Šitoks vienetas savo programoj galėtų įtraukti ir rimtesnius relig. muzikos dalykus, kurie didesnių švenčių proga būtų išpildytini ir bažnytinei publikai.

— alpušk —

PARAPIJOS KOMITETO SUSIRINKIMAS

Neseniai čia įvyko parapijos komiteto susirinkimas. Komiteto pirmininkas neatsilankė. Susirinkimui vesti buvo išrinktas kitas asmuo.

Vienas asmuo darė pranešimą apie kasos stovį. Jis skaitė iš lapelio, o knygos, senų papratimų, nebuvo parodytos. Kilo neaiškumas dėl 200 dolerių. Vienas tautietis norėjo paklausimą duoti, bet jam nebuvo leista.

Mes, senieji parapijiečiai, buvome pripratę, kad visus klausimus galima būtų išsiaiškinti atvirai ir gražiai, leidžiant paklausimus ir sulaukiant atsakymų.

Vienas parapijietis.

ISNUOMOJAMAS KAMBARYS

viengungiai arba viengungei, galima ir su pilnu išlaikymu. Toronto, 49 Dovercourt Rd. Telef.: OL 2620.

NAUJAS ALT PASITVARKYMAS.

(Atkelta iš 1 pusl.)

tingesnis ir našesnis, o tuo pačiu įdomesnis.

Iki šiol daug bergždžiomis ginčytasi, kalbėta, dejuota, o dabar bene jau tas visa išgyvenama ir konkretesnio darbo siūkiama.

Titnagas...

— Vakarinio Berlyno partijos kreipėsi į rytinio Berlyno gyventojus, kad jie reikalautų visuotinių, demokratinių rinkimų. Protestan prieš komunistų partijos prievartą, šiaurinio Berlyno gyventojai ir vakarinis sektorius atsiuntė 50 maišų maisto kortelių.

— Koreja ratifikavo antgencinę konvenciją, kuri yra nukreipta prieš žmonių persekiojimą dėl politinių, religinių, rasinių įsitikinimų.

— Maskvoje Gromyko bandė įteikti JAV atstovui notą dėl tariamo sovietų teritorijos apšaudymo. Į JAV atstovo klausimą, kodėl Gromyko notos nesiunčia JTO, jis nieko neatsakė.

— Trumanas išskrenda į Pafiką susitikti ir plačiau išsiaiškinti su gen. MacArthuru.

— Prahos garsioji hockey komanda nubausta kalėti nuo 6 iki 15 metų už nepalankų atsiliepimą apie čekoslovakijos režimą.